

Naročnina
Dnevna izdaja
za državo SHS
mesečno 20 Din
polletno 120 Din
celoletno 240 Din
za inozemstvo
mesečno 35 Din
nedeljska izdaja
celoletno v Jugo-
slaviji 80 Din, za
inozemstvo 100 D

SLOVENEK

S tedensko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Cene oglasov
1 stoip. peti-vrata
malih oglasov po 150
in 2 D, večji oglas
nad 45 mm višine
po Din 2-30, veliki
po 3 in 4 Din, v
uredniškem delu
vrednosti po 10 Din
Pri večjem o
naročilu popust
Izide ob 4 zjutraj
razen ponedeljka in
dneva po prazniku

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III
Zakopali se ne vračajo, ne frankirana
pisma se ne sprejemajo. Uredništvo
telefon šte. 50, upravnštvo šte. 328

Političen list za slovenski narod

Uprava je v Kopitarjevi ul. št. 6 - Čekovni
račun: Ljubljana šte. 10.650 in 10.349
za inzerate, Sarajevski 7563, Zagreb
št. 39.011, Praga in Dunaj št. 24.797

Samost. demokrati popolnoma doigrali.

BREZUSPEŠNE INTRIGE PROTI LJUBLJANSKEMU SHODU. — »SAMOUPRAVA« IZJAVLJA, DA SE S SDS SPOLOH NIČ VEČ NE RAČUNA. — VPRAŠANJE INTERPELACIJE O KORUPCIJI.

Belgrad, 20. maja. (Izv.) Vest o manifestacijskem zborovanju proti korupciji v Ljubljani je izzvala tukaj živahne komentarje. Javnost je sprejela vest s posebno simpatijo, ter samo zahteva, da se morajo take manifestacije vršiti tudi v drugih mestih, da se ljudstvo širom cele države organizira v boju proti največjemu zlu, proti korupciji.

Zanimivo je dejstvo, da so strankarski eksponenti slovenskih samostojnih demokratov pričeli živahno intrigirati proti ljubljanski manifestaciji. Pa tukajšnjih svojih prijateljih so podvzeli dve akciji. Prva gre v tej smer, da bi se manifestacijsko zborovanje sploh preprečilo. Ker so v tem oziru zaenkrat dobili odgovor, da bi se vlada pač ne mogla spustiti tako globoko, da bi preprečila tako zborovanje, so pričeli z intrigami pri Davidovičevih demokratih in zemljoradnikih, da bi se tega zborovanja ne udeležili. Njihova argumentacija je seveda jasna: »Poslužite se svojega starega načina borbe.«

Dosedaj so tudi te njihove intrige ostale brezuspešne. Upati je, da bo manifestacijsko zborovanje še bolj odprlo oči slovenski javnosti, kje je iskati poštenja in kje korupcije.

Belgrad, 20. maja. (Izv.) Glavni organ radikalne stranke »Samouprava« že precej časa osvetljuje politiko samostojnih demokratov. Danes prinaša na uvodnem mestu pod naslovom »Na bombo...« zanimiv dokument, kakih sredstev se poslužujejo samostojni demokrati, da bi si pridobili pristaše. Ker je ta način popolnoma sliden načinu, kakor se ga poslužujejo samostojni demokrati v Sloveniji in ker je temu članku pridan komentar, je potrebno, da ga v glavnem podamo slovenski javnosti, da bo videla, kako se v Belgradu presoja politika dr. Zerjave in Pribičevića. V članku se pravi:

»Kdo bi mogel misliti in premisliti, da se bodo metode dela pouličnih varalic prenesle tudi v politiko?... In vendar se to dela! Zanimivo je, da se te metode dela poslužuje stranka, ki je svetu oglušila ušesa, prepričujoč ga o svoji »pošteni« agitaciji!... Ugleden naš prijatelj nam je poslal naslednje pismo:

Samostojno demokratska stranka.

Glavno tajništvo,
Kralja Milana 85. I.

19. marca 1926.

Dragi prijatelj!

To pismo Vam pišemo z znanjem g. ministra Pribičevića. G. minister Pribičević, načelnik samostojne demokratske stranke in največji prvoboritelj, je opozorjen na Vas kot človeka-rodoljuba in vplivnega v Vašem kraju. Istotako je obveščen, da odobravate njegovo politiko in da ste pripravljeni, da bi se postavili na čelo te poštene agitacije v Vašem kraju. Z Vami in z nekaterimi Vašimi prijatelji iz Vaše okolice posebno računamo in smo prepričani, da bo samostojno demokratska stranka v Hercegovini zelo narastla, ako bi ji na čelo stopili ljudje, kakršni ste Vi. Vljudo Vas prosim, da mi na to pismo odgovorite, da bom o Vašem odgovoru lahko obvestil ministra Pribičevića. Ako ste voljni, da Vam pošljemo »Srpsko kolo« (kakor »Domovina«, op. ur.), nam javite.

Za glavno tajništvo Samostojno demokratske stranke Jelavić.

»Samouprava« nato kritizira to pismo in se na posebno sarkastičen način ustavlja na besedah »naš g. minister in prvoboritelj«. Nato pa pravi:

»V toku poslednje krize so prišli vpoštev Dav. demokrati, tudi »klerikalci« pod Korošcem. V kombinacijo so prišli muslimani s Spahom. O našem »prvoboritelju« tiste stranke, ki je šla vedno po »poštene narodne agitacije«, o »kolosalni njegovi politični važnosti« nihče ni niti besedice dejal. Kaj šele, da bi ga jemal v kombinacijo! (Podčrtala »Samouprava«.) Odkod to, zakaj to? Odgovor na to je jasen in priprost. Nesrečni temperament našega prvoboritelja in njegova neskrupuloznost so vplivali, da se je njegova stranka popolnoma izgubila na stranpotih. Zato z njo ne more računati prav nobena resna stranka več. Čitatelji si lahko predstavljajo intimitno razpoloženje pametnejših razboritejših ljudi v samostojno demokratski stranki sprčo žalostnega dejstva, da radikali resneje računajo z Davidovičevimi demokrati, Koroševimi klerikalci in celo Spahovimi muslimani, kakor pa s SDS.

Nato pravi »Samouprava« dalje: »Toda še nekaj hujšega je. Pribičević se je s svojo nepremišljenostjo tako daleč zagrizel proti sporazumu med Hrvati in Srbi, da mu ni več vrnitve na pametno pot. On verjame, da bo lahko državi narekoval svojo politiko, pa se silno moti. Njegova politika bi dovedla državo do težkih notranjih sporov in potresov, ki bi paralizirali vso njeno moč in bi bili stalna zapreka notranjemu konsolidiranju in vsemu napredku. Sporazum s Hrvati in Slovenci je princip (podčrtala »Samouprava«), na katerem edino lahko obstoji in se vzdrži naša država. Temu principu bo radikalna stranka žrtvovala vse, kar se lahko žrtvuje. Celokupno delovanje dokazuje polno, iskreno udanost napram temu principu.«

Belgrad, 20. maja. (Izv.) V razgovoru je še vedno aktualno vprašanje, kako se bo postopalo z interpelacijami, oziroma z glasovanjem o dnevnem redu. Jasno je in po poslovniku ugotovljeno, da se mora po vsaki interpelaciji sprejeti dnevni red, bodisi prost dnevni red, ali pa motiviran. Vlado stališče smo že parkrat naglasili. Ona bi hotela, kakor znano, preko cele zadeve, ker ji je zelo ne ljubo sprejeti Radoničev predlog, čeprav je Pucelj s strateško potego pridobil za ta Radoničev predlog skupščino.

Opozicija nadaljuje akcijo v tem oziru in misli, da mora priti do glasovanja ob prehodu na dnevni red, ker bi sicer parlament na najbolj grob način kršil parlamentarne predpise in odredbe skupščinskega poslovnika. Skupščinski poslovnik je v tem oziru popolnoma jase. Zato je vladno stališče še bolj čudno. Predvsem se misli, da bodo voditelji opozicije zahtevali od skupščinskega predsednika, da skliče sejo voditeljev parlamentarnih klubov, da o tej zadevi napravijo meritorne sklepe. Če bi vladna večina odbila ta izhod, bi opozicija predložila novo interpelacijo o delovanju Rade Pašića in njegovih dobrih prijateljev ter bi na ta način ponovno otvorila razpravo o teh velikanskih aferah.

Ninčič potuje v Ženevo.

Kraljevska dvojica ne gre v Rim!

Belgrad, 20. maja. (Izv.) Zunanji minister Ninčič je v spremstvu šefa svojega kabineta Vukičevića popoldne odpotoval z Orient-Expressom v Ženevo. Pred odhodom je bil pri kralju in mu poročal. Kakor smo izvedeli iz ministrove okolice, bo minister Ninčič, če bo dopuščal čas in delo, odšel tudi v Pariz. Vendar je zanimivo, da ne gre v Rim, oziroma je zanimivo, da gre preje v Pariz nego v Rim. Misli se, da je v tem oziru dobil tozadeven migljaj od francoske vlade z ozirom na zadnje bivanje v Rimu, da ji ne bi bilo ravno ljubo, če se naš zunanji minister najpreje ustavlja v Rimu, nato šele v Parizu.

Kakor znano, je francosko časopisje v zadnjem času zavzelo precej odločno stališče v tem oziru in očitalo vladi, da jo celo njeni najboljši zavezniki zapuščajo. Sicer se z ozirom na to potovanje Ninčičevo misli, da od njega ni pričakovati kakih senzacionalnih dogodkov. Nekateri mislijo, da je v zvezi s skorajšnjim potovanjem kralja v inozemstvo. O tem potovanju se že precej časa govori.

Po teh verzijah bi kralj tekom tega potovanja najpreje obiskal predsednika francoske republike, morda tudi angleškega kralja. Kar se tiče obiska v Rimu, so merodajni politiki mnenja, da za to ni čas po zadnjih dogodkih v Italiji, ki se tičejo nasilnih nastopov od fašistične vlade proti slovenski in hrvaški manjšini. Zato se je misel na potovanje kraljevske dvojice v Rim opustila.

RADIČ GRE V DALMACIJO.

Zagreb, 20. maja. (Izv.) V Zagrebu se govori, da si bo Stjepan Radič izbral kot kraj svojega prognanstva, za katerega se je obvezal radikalom za dobo 2 mesecev, vas Podgora v Dalmaciji južno od Splita. Podgora je malo kopaljšče.

KDO BO SPLITSKI ŽUPAN?

Split, 20. maja. (Izv.) Tu vlada silno zanimanje za volitev novega splitskega župana. Dela se na to, da bi se združile za volitev župana hrvatske stranke in delavci, tako da bi bil izvoljen za župana Hrvat in bi bila samostojna demokratska stranka ter meščanski blok potisnjena v stran.

Pilsudski ima večino v sejm.

KANDIDATI ZA PREDSEDNIKA REPUBLIKE. — IZJAVE NAČELNIKA NARODNE DELAVSKE STRANKE. — IZJAVE POLKOVNIKA WIENOVOWA.

Varšava, 20. maja. (Izv.) Vlada se še vedno pogaja z desničarskimi strankami. Sporazum naj bi se omejil na volitev predsednika republike. Po tej volitvi naj bi se sejm razpustil in razpisale nove volitve. Ni izključeno, da se bodo desničarske stranke prostovoljno udale, ker sedaj po odpadu narodne delavske stranke nimajo več večine v zbornici.

Varšava, 20. maja. (Izv.) Med kandidati za predsednika republike se največje imenujeta sejmiski maršal Rataj in bivši minister zunanjih zadev Skrzyński. Pilsudski sam se še ni izjavil.

Varšava, 20. maja. (Izv.) V razgovoru z zastopniki časopisja je izjavil poslanec Popiel, načelnik narodne delavske stranke, ki jo je v zadnjem Witosovem kabinetu zastopal minister Chaćynski, da bo stranka v bodoče odločno podpirala politiko pomirjenja. Iz Poznania je prispel predsednik železničarske zveze in poročal o položaju v tem mestu. Poslanec narodne delavske stranke, ki so sedaj v Poznaniu so na tamkajšnjem sestanku desničarskih strank izjavili, da priznavajo sedanjo vlado in da bodo agitacijo narodnih demokratov pobijali z največjo odločnostjo. Takoj nato so pozvali državljane v poznanskem ozemlju, naj ne odrekaajo pokorščine sedanji Bartelovi vladi. — Nastop narodne delavske stranke je vplival zelo pomirjevalno, tako, da bo tudi v zapadni Poljski kmalu zavladal pol-polen red.

Varšava, 20. maja. (Izv.) Po Pilsudskijem naročilu je polkovnik Wienowowa dal pojasnilo o nastopu zadnjih dogodkov. Povda-

ril je, da Pilsudski ne stremi niti za diktaturo niti za predsedniškim ali kakim drugim mestom v državni upravi. Niti maršal, niti častniki se niso postavili v službo kake politične stranke. Pilsudski in častniki so hoteli le demonstrirati proti Witosovi vladi, ne vsled tega, ker je desničarska, ampak ker je imela v svoji sredi nečastne ljudi. Vojska je nastopila izključno samo za čast in moralo, je smatrala vlado korumpiranih ljudi za največjo škodo domovini.

Demonstracijski pohod je samo vsled odredb generalov Rozwadowskega in Zagorskega imel krvave boje za posledico. Ta dva generala sta sama zapletena v nečedne afere. Cilj vojaških čet ni bila diktatura, ne socialen preobrat, ampak samo ozdravljenje države z drugimi vladnimi močmi.

Varšava, 20. maja. (Izv.) Generala Rozwadowski in Zagorski so prepeljali iz vile Wilanow, kjer sta bila internirana, v vojaško jetnišnico. Postavili ju bodo pred vojaško sodišče.

Varšava, 20. maja. (Izv.) Vlada je imenovala bivšega ministrskega predsednika in ministra za zunanje zadeve grofa Skrzynskega za poljskega poslanika v Londonu.

Varšava, 20. maja. (Izv.) Predsednik stranke Piastov, kateri pripada tudi bivši predsednik vlade Witosz, je izjavil, da stranka radi finančnega in zunanjepolitičnega položaja Poljske uvideva potrebo, da se ohrani v državi mir. Sedanje vlado priznava kot zakonito.

—0—

Razorožitvena konferenca.

Ženeva, 20. maja. (Izv.) V razpravi o vprašanju, ali naj velja omejitev razorožitve samo v mirnem času ali tudi v vojni dobi, je lord Cecil izjavil, da je mnenja, da se omejitev lahko izvede samo pri tisti moči, katere se lahko mobilizira v najkrajšem roku. Z ozirom na nemožnost, da bi se v današnjih časih omejilo tudi vojno oboroževanje, je francoski delegat Paul Boncourt izjavil, da je za sedaj mogoča samo razorožitev v mirnem času, toda pod pogojem, da se istočasno pretehtajo vsi elementi, ki ustvarjajo vojno silo in vojno moč vsake države.

Nato se je debatiralo o tem, kako se naj razpravlja o raznih vprašanjih. Sporazumeli so se, da se po krajši načelni debati izročijo vsa vprašanja v razpravo posebnemu odboru, ki bo ločil vojaška vprašanja od političnih in jih bo nato predložil posebnim podkomisijam. Dalje so razpravljali o vprašanju ofenzivnega in defenzivnega oboroževanja. V tem oziru niso prišli do soglasja.

Naš delegat dr. Laza Marković je pri tem vprašanju obrazložil stališče naše države, da se mora pri vprašanju razorožitve pričeti z načelom, da vsebuje oboroževanje vse elemente in moči države, ki se lahko porabijo za vojno. Ne gre tu za omejitev gospodarskega in industrijskega razvoja kake države. Za presojo omejitve oboroževanja je Laza Marković navedel, da so poljedelski značaj naše države in pomanjkanje vojaške industrije, oziroma industrije, ki bi se lahko pretvorila v vojno industrijo, najboljši znaki za našo miroljubnost. Izrazil je popolno soglasje s Francijo, Belgijo in Italijo.

V svojem nadaljnjem govoru je dr. Marković razpravljal o raznih načinih razoroževanja, to je o varnostnih, ki se lahko daje narodom prej nego se začne z omejitvijo oboroževanja. Malih kvot se ne glede na varnost ne more ločiti od razorožitve. V okviru tega načela moramo pomagati komisijam k uspehu.

—0—

Posledice splošne stavke na Angleškem.

HEDGES O ANGLEŠKI SPLOŠNI STAVKI. — VELIKE IZGUBE. — STROKOVNO DELO ENEGA STOLETJA SKORO UNIČENO. — POZIV K OBNOVI. — ZNIZANJE RUDARSKIH PLAČ ZA 10 ODSOTKOV.

London, 20. maja. (Izv.) Tajnik delavske internacionale Hedges je v razgovoru z zastopnikom »Press Associated« izjavil: Zadnja splošna stavka je bila velika napaka. Bila je mogočena, pa brezsmiselna napor zlasti vočigled socialnih sil, ki so mu nasprotovali. V dveh strašnih tednih stavke so bile uničene vse pridobitve, vsi uspehi stoletnega strokovnega dela. Gospodarski položaj premogovne industrije je sedaj veliko slabši kot pred stavko. Pogoji, ki jih je stavila vlada so le odsev tega žalostnega dejstva. Pred stavko bi si angleški premogarji mogli zasigurati boljše pogoje, kot sedaj. Ko je nasprotnik videl učinek stroja, ki bi teoretično moral brezhibno funkcionirati, ki pa ne računa s človeško naravo in danimi dejstvi. Sedaj je treba združiti vse sile za čim večje skrajšanje neizogibnih obojestranskih žrtv. Misli se, da je treba le na to, kako pripraviti rudarje in lastnike do tega, da bodo

z odločnostjo pristopili k obnovi.

London, 20. maja. (Izv.) Na večerajšnji skupni seji odbora rudarske zveze in Baldwin je slednji predlagal, da se plače znižajo takoj za 10 odstotkov.

London, 20. maja. (Izv.) Število prostovoljcev, ki so se v Londonu vpisali za policijsko službo med stavko, znaša 51.000.

London, 20. maja. (Izv.) Izvršilni odbor rudarske zveze je sklenil, da priporoči konferenci delegatov naj vse predloge vladne komisije o reorganizaciji premogarstva sprejme, predloge za znižanje plač naj pa odkloni.

London, 20. maja. (Izv.) Delegati rudarjev so odklonili Baldwinove predloge za mirovna pogajanja. Ravnotako so tudi rudniški podjetniki izjavili, da smatrajo vladne predloge kot podlaga za nadaljna pogajanja, za nesprejemljive.

—0—

NOVA BELGIJSKA VLADA.

Bruselj, 20. maja. (Izv.) Nova belgijska vlada je sestavljena sledeče: ministrski predsednik in notranji minister Vandervelde, vojni minister Broequeville, finančni minister baron Houtard. Kabinet je sestavljen iz 4 katolikov, 4 socialistov, 1 liberalca in 1 ministra, ki ne pripada nobeni stranki.

DELNA MOBILIZACIJA V ROMUNIJ.

Pariz, 20. maja. (Izv.) »Petit Journal« poroča iz Bukarešta, da je romunska vlada vsled zbiranja ruskih čet na poljski in besarabski meji, odredila delno mobilizacijo.

Darujte za Ljudski sklad SLS!

Kako se teptajo pravice Jugoslovancev v Italiji.

Kakor znano, je poslanec Besednjak med proračunsko razpravo v italijanskem parlamentu branil pravice Slovanov pod Italijo do lastne šole. Poslanec Besednjak je nastopil s takim pogumom in spretnostjo kakor se ni upal še noben izmed opozicijskih posl. v času neizprosne fašistovske diktature. Po leg prosvetnega ministra je ponovno prekinil govornika sam Mussolini. Govor posl. Besednjaka je javnosti že znan; vendar hočem posneti še po stenografskem zapisniku posamezne medklice ministrskega predsednika Mussolinija in prosvetnega ministra Fedeleja in drugih poslancev, ker je iz njih drastično razvidno, kako globoko je padel italijanski parlament pod sedanjim režimom. Človeka, ki ima le količkaj čuta v sebi, pa naj bo še tako prežet z nacionalizmom, obide groza pred cinizmom, s katerim se v italijanskem parlamentu razpravlja o usodi nešteti družin slovenskih učiteljev, ki so ali pa bodo v najkrajšem času brez kruha. Poleg tega je vsekakor značilno ono sklicevanje na Avstrijo, ko gre za opravičbo krivic, ki jih dela Slovanom Italija.

Poslanec Besednjak toži uvodoma, da se je zaman opetovano pritožil pri Mussoliniju, da se v mnogih krajih ni poučevala slovenščina niti v dodatnih urah, ko jih je še dovoljeval Gentilijev zakon.

Mussolini: »Toda vi (Primorci) govorite dobro italijanski; se vidi, kako govorite vi.«

Besednjak: »A jaz nisem kmet, tudi ne deček 6 let.«

Mussolini: »Dečki se naučijo italijanske se prej.«

Besednjak: »Rad bi videl, ali bi se vaši sinovi...«

Mussolini: »Privadili v šoli n. pr. angleščine mesto italijanske.«

Besednjak ugotovi, da so krajevna šolska oblastva odpravila v 65 občinah (po večini v Istri) dodatne ure, še ko so bile po zakonu predpisane.

Fedele, prosvetni minister: »Storila so svojo dolžnost.«

Besednjak: »Vi govorite vendar o učiteljih, ki niso spoštovali zakone!«

Fedele: »Jaz govorim o učiteljih, ki vzgajajo italijanske otroke, ki so sedaj Italijani.«

Besednjak: »Minister Fedele je spatal za umestno, da je z ukazom od 21. novembra odpravil dodatne ure.«

Fedele: »Bile so odveč in radi tega sem jih odpravil.«

Besednjak: »Hvaležen sem vam za to izjavo. Vi priznavate, da ste s svojim ukazom sankcionirali nezakonitost.«

Fedele: »Ni res!«

Besednjak: »Pravim vam, da vam moram biti hvaležen, ker ste tako odstranili vsako dozdevnost, ki se je zdelo, da obstoji glede našega jezika, in tako ste krenili na ravni pot raznarodovanja.«

Dudan (Dalmatince): »Toda vi ste Italijani! Hočete razumeti?«

Besednjak: »Položaj je tako razčiščen. Dejstvo je, da se moreš danes v Italiji naučiti v šoli francosko, angleško in celo kitajsko, med tem se ne more poučevati pri nas materinsčina.«

Dudan: »Že zopet! Ali hočete enkrat razumeti, da ste Italijani?«

Fedele: »Radoveden sem, kaj bi Avstrija naredila, ako bi anektirala naše pokrajine!«

Besednjak: »Borili bi se proti nemškemu prosvetnemu ministrstvu mesto proti italijanskemu. Slovani so bili vedno proti Avstriji.«

Ricci: »Sedaj ste Italijani in morate ostati!«

Giunta: »Izselite se, ako ne marate ostati z nami!«

Besednjak govori med silnim ropotom poslancev o preganjanju slovenskega učiteljstva, ki mora izbirati med fašistovskim sindikatom in gladom.

Fedele: »Vašim učiteljem je dana prostost, da se vpšejo v fašistovske sindikate ali ne. Vam bi bilo seveda ljubše, da bi se vpisali v kakšno drugo organizacijo...«

Besednjak: »To je insinvacija!«

Fedele: »To je resnica!«

Besednjak: »Rekel sem, da se slovenskim učiteljem grozi, da se jim odvzame kruh...«

Fedele: »Ni res!«

Besednjak: »Vi se motite, ako ne verjamete!«

V zbornici nastane močan ropot in šum; nekdo zakliče: »Italija je edinstvena država in ne mešanica narodov!«

Besednjak: »Da je Italija edinstvena država, o tem ne dvomim. Toda tu govorim o čisto drugem. Jaz vas vprašam: Kako je mogoče zahtevati od slovenskih učiteljev, da pozabijo svoj lastni jezik?«

Dudan: »Ki je italijanski!«

Besednjak: »So učitelji, ki so že prebili 50. leto, ki imajo ženo in otroke, ki jim grozi glad.«

Mussolini: »Vi dramatičirate ves prizor...« (Veselost.)

Fedele: »Ponavljam, da učitelji niso primorani vpisati se v nobeno društvo.«

Besednjak: »Pripominjam, da mi plačujemo davke kakor ostali Italijani, in s tem pripomoremo k prospehu države. Kar se tiče naših šol...«

Fedele: »Slovenske šole so bile v slabem stanju. Zidovi...«

Besednjak: »Jaz ne govorim o vprašanju zidov. Šolsko vprašanje ni vprašanje opeke, ampak duševno. Hočem reči, da naših šol ni več radi vašega raznarodovalnega dela. Ako nam nečete vrniti šol, vrnite nam milijone, ki smo vam jih dali!«

V zbornici nastane strašno vpitje, posl. Besednjak nadaljuje in zahteva za Slovanov vsaj tiste pravice, ki jih ima Libija v šoli: »Moja zahteva ni irončna, ampak izraža pošteno misel. Naš narod noče pozabiti svojega jezika.«

Greco: »Vi ste bili vrinjeni celo v Avstrijo!«

Besednjak: »Sedaj smo Italijani in hočemo spoštovati italijanske zakone. A zahtevamo od vas svobodo v šolskih zadevah.«

Greco: »Štejte si v čast, da ste Italijani!«

Dudan: »V Italiji so samo Italijani!«

Besednjak: »In jaz, ki stojim pred vami, kaj sem?«

Neuspeh francoskega finančnega ministra v Londonu.

Pariz, 20. maja. (Izv.) Finančni minister Peret, ki se že par dni mudi v Londonu in razpravlja z angleškim zakladnim ministrom Churchillom o ureditvi francoskih dolgov in o večjem posojilu za stabilizacijo franka, ni imel uspeha. Vsi njegovi naporu so po zadnjih vesteh bili zaman. Celotno vprašanje vrnitve francoskega zlata, ki je zastavljeno angleški drž. banki, so se pojavile izredne težkote. Danes je bila seja ministrskega sveta. Politiki računajo z novo krizo v finančnem ministrstvu.

Vsled neugodnih poročil iz Londona je funt dosegel kurz 172 in dolar 37.75. Ministrski predsednik Briand je imel konferenco z guvernerjem Banque de France in mnogimi funkcionarji finančnega ministrstva. Razpravljali je tudi s predsednikom finančnega odseka senata. V finančnem ministrstvu je vse na delu, da se najde način rešitve iz položaja. Pripravlja se kontrola nad repatriacijo tujih deviz.

Pariz, 20. maja. (Izv.) Politični in parlamentarni krogi z interesom zasledujejo dogodke v socialistični stranki, ki se pripravljajo na kongres dne 23. maja. Na tem kongresu bodo socialisti ponovno razpravljali in odločali ali naj sodelujejo v vladi ali naj nadaljujejo sedanjo taktiko proste roke. Verjetno je, da bo zmogala zopet poslednja alternativa, čeprav je močna struja za pozitivno delo skupaj z radikali. Težak finančni položaj

Baistrocchi: »Ako ne marate biti z nami, poberite kopita in pojdite!«

Besednjak: »Stavite se nekoliko v našo kožo! Kako morete vzeti kruh starih učiteljem? Kako je mogoče zahtevati od državljanov, ki so vedno govorili drugi jezik, da ga pozabijo?«

Greco: »Vi ste bili tepeni v vojni!«

Lunelli: »Zabijte si enkrat v glavo, da ste Italijani!«

Besednjak je zaključil med silnim hrupom: »Toda, dragi tovariši, ne pozabite, da se vam ne bo posrečilo iztrebiti našega jezika. Usoda držav je izpremenljiva, toda narodi živijo večno.«

Ministra Fedeleja je Besednjakov govor tako razburil, da ga je naslednjega dne označil z »glupostmi«. Besednjak energično reagiral da sloni borba slovenske manjšine za lastno šolo na načelih, za katere so se borili nekdanji Italijani sami. Fedeleja ga je zavrnil s trditvijo, da je Učiteljska zveza na Primorskem tajna organizacija! Kaj pravi tržaški prefekt k temu? Besednjak ni mogel več odgovoriti, ker mu predsednik ni hotel dati besede.

Iz cele razprave se pa vidi, kako brezobzirno italijanska fašistovska vlada tepta naravne narodne pravice Jugoslovancev v Italiji, ki so ji »gluposti!«. Naj to ve ves svet!

—o—

države daje socialistom mnogo priložnosti za ostro nastopanje v finančnih razpravah. Maroška vojna je druga točka, ki onemogočuje socialistom vstop v vlado. Oboje namreč do skrajnosti izrabljajo komunisti v agitaciji med delavskimi masami, tako da socialisti ne morejo že iz taktičnih razlogov nositi nikake odgovornosti, ki bi povzročila, da bi nezadovoljni nižji sloji zapustili socialiste in prešli v komunistični tabor. Konec maja poteka tudi krediti za maroško bojišče in tedaj bo Briandov kabinet stal pred novo težko preizkušnjo. Če bo zbornica sledila razpoloženju javnosti ne bo votirala nobenega zneska več v ta namen. Sicer se pa itak bližajo nove volitve v parlament, ki je bil izvoljen 11. maja 1924. Dogodki pa tirajo vlado k čim hitrejšemu razpisu novih volitev. Kajti sanacija Francije bo zahtevala še nepričakovanih žrtev in še vse drugačno štedenje kot pa je predvideval Peret v finančnem načrtu. Za radikalne operacije, ki edine morejo rešiti francoske finance, pa je sedanja zbornica nesposobna.

Pariz, 20. maja. (Izv.) Narodni komite za prostovoljno kontribucijo je doslej prejel okoli 60 milijonov frankov, ki so jih dali razni zasebniki in ustanove državni blagajni. Največjo vsoto, 20 milijonov frankov, je dala francoska narodna banka, banka Rothschild 5 milijonov in grški milijonar Bazilij Zaharov milijon frankov.

okraje. Disidenti upajo med bosanskimi radikali na velik uspeh. Ljuba Jovanović priznava nazadovanje radikalov v Dalmaciji ter zavrača svo krivdo na Pašića, ker ni hotel razpisati volitev pravočasno, ampak jih je sedaj, ko je radikalna stranka v največji sramoti.

Italijanski poslanik g. Bodrero se je pri našem ministru za zunanje zadeve Ninčiču pritožil, ker piše jugoslovansko časopisje neprestano zoper Italijo v neprijaznem ali celo sovražnem duhu. Gospod poslanik Bodrero bi po našem mnenju storil bolj prav, če bi se obrnil na svojega šefa, g. Mussolinija v Rimu in ga opozoril na veliko ogorčenost, ki vlada v Jugoslaviji nad sovražno politiko italijanske vlade napram Slovincem in Hrvatim v Julijski Benečiji. Korak g. Bodrera pri našem zunanjem ministrstvu je čisto brezuspešen, ker si naše časopisje ne bo dalo diktirati, kako naj piše glede na nasilno politiko fašistovskega režima, ampak bo pisalo tako, kakor je prav in pošteno in kakor nečloveško postopanje italijanske oblasti napram našim bratom zasluži. Če je naloga g. Bodrera gojiti prijateljske zveze med Jugoslavijo in Italijo, je njegova dolžnost opozoriti italijansko vlado, kako naj se vede napram Jugoslovancem v mejah italijanske države, naše časopisje pa ne potrebuje nobenih navodil ne nasvetov ne pritiska, kar piše, je pisalo in bo pisalo, kakor mu velevala morala, katere fašistovski režim napram našim rojakom v Primorju ne pozna. Naše časopisje bo moralo še bolj in ostreje žigosati krivice, ki se gode našim rojakom v Italiji in še hujše, ki se še pripravljajo.

Beleške

Originalen minister. Belgrajsko časopisje priobčuje zanimivo izjavo člana kluba Jovanovićevih poslancev Milutina Tomića o vzrokih, da je izstopil iz Pašićevega kluba. V izjavi pravi: »Moj izstop iz radikalnega kluba je dal povod nekaterim poslanskim tovarišem, da to na svoj način komentirajo. V nekem tukajšnjem listu pišejo, kakor da bi bil jaz izključen iz radikalne stranke. Zato smatram, da je potrebno izjaviti sledeče: Iz radikalnega kluba sem izstopil iz razlogov, ki jih je naš poslanski klub že preje objavil. Kar se posebej tiče mene, moram dodati še to: Prvi politični in moralni razlog sem že navedel. Raz-

Jutri ob 8. uri zvečer vsi na dijaško akademijo v Rokodelskem domu.

mišljaj sem o tem, da izstopim iz radikalnega kluba, in sicer iz higienskih razlogov, kajti v tem klubu so ljudje, ki so ne samo politično, ampak tudi higiensko nepopoljšljivi. Reči moram, da se zelo čudim ljudem, ki so po poklicu zdravniki ali pa celo kandidati za zdravstvenega ministra, da lahko skupaj sedijo z Milanom Čaba, (Op. ur.: Minister za socialno politiko Milan Simonović), ki ima navado, da pluje v predal svoje pisalne mize in da svoj nos čisto čisti, ali s površnikom ali pa s pivnikom. Naj svetita morala in higiena na strah vragom! — Ta je pa res dobra!

»Jutro« in korupcija. Boj opozicije proti korupciji »Jutro« seveda nikakor ne gre v račun in se že obrečuje ob protestne shode, ki jih hoče prirediti združena opozicija po državi. Namesto da bi se »Jutro«, ako mu je res kaj do tega, da se korupcija zatve, tej akciji pridružil, pa jo še izkuša podminirati in se ne sramuje zapisati celo to-le: »Mi smo sicer od Davidoviča in tovarišev vajeni marsičesa, a da se dajo klerikalcem na ljubo zavesti, da pridejo državno korupcijo pobijati ravno v Ljubljano, bi bil nov dokaz, da je nekaterim strankam vpitje na korupcijo samo sredstvo za demagogijo. Gg. imajo glede korupcije pač v Belgradu in pred svojim lastnim pragom nalog dovolj, v Ljubljani njihovih naukov ne rabimo.« Spet je pokazalo »Jutro« svojo pravo barvo. Prejelo bo za to od pošlene slovenske javnosti odgovor, kakor ga zasluži. Da pa SDS ne rabi naukov o korupciji, to radi verjamemo.

Predsednik HSS na oddihu. — »Dome« pravi, da bo St. Radić na oddihu do konca junija. Vzrok: »Odkar se predsednik bavi z javnimi osli, ni bil nikdar na pravem odpočitku niti teden dni, pa mu svetujejo njegovi prijatelji zdravniki, da se še pravočasno vsaj za 3 do 4 tedne umakne v kako gorsko tišino ali kam k morju, da se odpočije in zbere nove moči za svoje težko delo. Zato predsednik tekom celega prihodnjega meseca, pa morda še dveh ne bo prišel na nobeno javno skupščino, niti na sestanek. Če pa Bog da, bo za »Dome« napisal kak članek in nekoliko političnih vesti.« — G. Pucelj bo najbrže znal povedati, ko je tako lepo govoril v Celju, da ni grše stvari na svetu kot je laž in lažniva politika, kateremu Radiću naj verjamemo. Ali temu, ki je napisal, da je »umoran« in da se mora »povučti natrag«, ali pa tistemu, ki je dejal istočasno, da je gibčen, elastičen, čil, da kar leti, ko se — mi drugi — plazimo!

Program SDS. »Reč«, glasilo SDS piše, da dogodki, ki so se nanašali na poslednje dni, odkar je vlada g. Uzunovića padla v narodni skupščini, utrjujejo prepričanje, da radikali in radičevci imajo res en program: izigravanje vsakega parlamentarizma v naši državi in ubijanje vere naroda v vsako moralo. — Zagrebška »Riječ« in ljubljansko »Jutro« sta pa s slastjo ponatiskovala »Samoupravo«, ki je trdila, da se pod RR vlado program narodnega bloka ni spremenil in se dejansko tudi ni. — Torej je vse v redu, narodni blok je dobil nove zaveznike pri izigravanju parlamentarizma in ubijanju vere v vsako moralo.

Kaj vedo kmetje. O tem piše »Kmetijski list«: »Danes živi v Sloveniji na tisoče kmetov, ki dobro vedo, da je Stjepan Radić visoko izobražen človek, da je bil eden najboljših učencev Masaryka, da je z izvrstnim uspehom dokončal visoko politično šolo v Parizu itd. — Je že mogoče, da to naši kmetje vedo; ampak prav gotovo je pa to, da izobraženost gospoda Stjepana Radića našim kmetom prav nič ne imponira. Našim kmetom bi bilo popolnoma vseeno, ko bi ta g. Radić tudi ne znal ne brati ne pisati, samo da bi bila njegova politika kaj vredna za kmeta. Našim kmetom pa vsa politika tako izobraženega g. Radića dozdaj ni prinesla drugega ko težke davke. In največ je tudi kriva politika visoko izobraženega g. Radića, da bo korupcija še nadalje žrla ljudski denar! To vedo slovenski kmetje in zato zvižgajo na g. Radića in njegovo visoko izobraženost.

Nezaslišano blamažo g. Radića v korupcijski zadevi proslavlja »Kmetijski list« s tem, da prinaša njegovo sliko. Na tej sliki se g. Radić prav zadovoljno smehlja. — Ali pa je nemara to le karikatura? Skoro gotovo, vsaj si privoščimo »Kmetijski list« zraven ta dovtip, da je v boju s Pašićem ostal zaenkrat zmagovalec Stjepan Radić. Ta isti Stjepan Radić, ki je doživel najhujši poraz od strani radikalov, ki si ga je sploh mogoče misliti! Zares izvrsten dovtip, ki ga je tu izpustil »Kmetijski list«. Castitamo.

Pa še en dovtip, nič manj imeniten, prinaša glasilo g. Pucelja. Sploh je zadnja številka »Kmetijskega lista« tako polna šale in humorja, da jo kot veselo čtivo prav toplo priporočamo; že ob veseli sliki g. St. Radića se moraš zasmejati, kaj še-le ob tem, kako opisuje »Km. list« dogodke zadnjih dni. Piše torej: »Da bi pod zaščito sporazuma Rade Pašić še nadalje po svoji mili volji gospodaril po državnih blagajnah, to je bilo radičevcem nemogoče mirno prenašati.« — Zato so pa sklenili nov »sporazum«, pod katerim bodo korupcijo še mirneje prenašali. G. Radić se je celo zavezal, da dva meseca aploh usi ne bo odprl proti korupciji.

Velika eksplozija na Bavarskem.

Bamberg, 20. maja. (Izv.) V kraju Hasslach na Bavarskem je iz dosedaj še nepoznanega vzroka nastala eksplozija v tamošnji smodnišnici. Vsa tovarniška poslopja so s silovito detonacijo zletela v zrak. Tovarniški objekti so popolnoma razrušeni in ni skoro sledu več, kjer je stala tovarna. Na kraju nesreče je videti samo še ogromen lijak. Detonacija je bila tako silovita, da so daleč na okoli poškodovane hiše in razbita okna. Eksplozije se še vedno nadaljujejo in vlada med ljudstvom veliko vznemirjenje. Število žrtev dosedaj še ni ugotovljeno. Približno se ceni število mrtvih na 15—20 oseb. Oblasti so takoj uvedle obsežno preiskavo, da se dožene vzrok nesreče in ugotove krivci.

BELGRAJSKI ŽUPAN V ZAGREBU.

Zagreb, 20. maja. (Izv.) Jutri pride v Zagreb belgrajski župan g. Miloš Bobić in bo imel posvetovanja s Heinzlom o važnih občinskih zadevah, ki so skupne Zagrebu in Belgradu. Razpravljala bosta tudi o načrtu za ustanovitev zveze mest v Kraljevini SHS, o čemur se je vršila debata že lani. Razpravljalo se bo na podlagi načrta, ki ga je izdelal mestni občinski svet v Zagrebu. V načrtu je predvidena tudi ženska volivna pravica.

ČEŠKI FAŠISTI.

Praga, 20. maja. (Izv.) Češki fašisti so priredili veliko zborovanje v dvorani na zofijskem otoku. Udeležba na zborovanju je bila ogromna. Govorniki so razvijali program fašizma in poudarjali, da je fašizem edino pravilna metoda, da se ohranijo v državi pravice čeških državljanov. Kot svojo prvo zahtevo so proglasili, da se čimprej razpusti komunistična stranka. Višarne ovacije so prirejali generalu Gajdi.

Naša politika

RADIKALNI DISIDENTI NA DELU.

Ljuba Jovanović bo odpotoval v Dalmacijo in v Bosno, da izvrši organizacijo svojega kluba, Nastas Petrović pa bo priredil v Južni Srbiji več shodov. Enako bodo odpotovali drugi disidenti na volivno agitacijo v svoje

Kaj se godi doma

† Dr. Karel Triller.

Včeraj popoldne je nenadoma umrl predsednik Ljubljanske kreditne banke dr. Karel Triller v 63 letu svoje starosti. Zadel ga je srčna kap.

Pokojni se je bil rodil 21. aprila 1862 v Škofji Loki. Po dokončanih študijah se je posvetil odvetništvu in je otvoril 1804 odvetniško pisarno v Ljubljani. Iz Ljubljane se je preselil v Tolmin, od tam pa 1. 1900. nazaj v Ljubljano.

Pokojni se je živahno udeleževal v političnem življenju. Poleg pokojnega dr. Tavčarja je bil glavni stebler bivše narodno-napredne stranke, ki ga je pošiljala tudi v zbornice. V letih 1908—1918 je bil deželni poslanec, v l. 1911—1918 pa deželni odbor. Pokojnega je imela tudi Ljubljana kot svojega občinskega odbornika in podžupana pod vodstvom župana dr. Tavčarja. Kot tak je načeloval raznim odsekom občinskega sveta.

Po prevratu je nadomestoval deželnega glavarja in bil predsednik komisije za likvidacijo deželne uprave. V narodni vladi je sprejel mesto pooveljenika za trgovino in industrijo ter bil tudi poslanec narodnega predstavništva. V odvetniških krogih je igral odlično vlogo. Po smrti dr. Tavčarja je prevzel mesto predsednika »Ljubljanske kreditne banke«. Vršil je tudi v našem narodnem gospodarstvu važne funkcije.

Pred leti je bil glavni urednik »Slov. narod«. V zadnjih letih se je umaknil političnemu življenju ter se posvetil pisarni, gospodarstvu in zlasti vprašanju češkoslovaško-jugoslovanske vzajemnosti. Na tem polju je izvrševal funkcijo predsednika češkoslovaško-jugoslovanske lige v Ljubljani.

Tudi slovenska turistika ga je imela v svojih vrstah. Po njem so imenovali »Trillerjevo« kočo na Krnu.

V zgodovini naših strankarskih bojev in našega gospodarstva bo dr. Trillerjevo ime ostalo zapisano vedno. Bil je simpatična osebnost iz bivšega narodno-naprednega tabora, dober in včasih oster govornik, po značaju pa lojalen.

Slovensko radikalno jajce v »Samoupravi«.

Mariborski radikali so najsišnejša stranka — kdor ne verjame, naj poslušaj! »Novo življenje je prišlo v vrste narodne radikalne stranke v Mariboru. Narod, ki je sledil obljubam sedaj temu, sedaj onemu demagogu (očividno misli pisec na radikalne obljube krav in telet kmetom v mariborski okolici pri zadnjih volitvah!), a največ »klerikalcem«, je začel odpirati oči! »Klerikalne volivce so zmešani, apatični, zato so vse stranke začele živahno akcijo med narodom. SDS dela, a uspehov ni! SLS vse zapušča! Socialni demokrati in komunisti so na tleh, oziroma prestopajo trumoma v radikalno stranko! (Zavidanja vreden narastek!) Narodni socialisti so šli z demokrati, a le malo, večina v radikale! Učiteljstvo se kar tere predurmi tajništva narodne radikalne stranke — tam v neki zakotni ulici v Mariboru. Še to: Oblastni odbor radikalov je odprl svoje tajništvo in imel — čujte! — 23 sestankov! Člani pristopajo trumoma in to največ — čujte! iz kmetkega in delavskega stanu, tako da bo tudi v Sloveniji radikalna stranka »malog čovčeka«. — In še to: 12. t. m. so imeli »vrlo dobro posefenc sestanke pri Gamberinu. Zbor je odobril Tavčarjevo poročilo in nato so govorili vodje dr. Ravnik, dr. Stefanovič, ki je — čujte! — »dobro naveo više slučaja korupcije samostalnih demokratov in slovenaških klerikalov in ostalih«. In nato so — kot da slovenska štajerska še ni preživela zdravila dobe — zapili g. Pašiču trikratni »živio! In nato so sklenili, da pride junija v Maribor sam Pašič. A ker ni dovolj velike dvorane, kjer bi pristaši poslušali svojega vodja, se bo shod vršil na prostem! »Skoro će doći vreme, kad će v Sloveniji znati, da je je-

dini spas i jedina budućnost v velikoj narodnoj radikalnoj misli.«

Mi tudi upamo, da bodo vsaj prihodnje volitve »Samoupravo« zbrhale, da ne bo priobčevala takih neumnosti iz radikalne »Slovenačke«, ko bodo zopet mariborske radikalne trume korakale v Belgrad brez — mandata!

Hiša.

Moja osemletna sestra je vnela telovadkinja. Sicer telovadi večinoma s svojo punčko, ki jo je prinesel Miklavž že pred tremi leti in je uboga lesena punčka že na obe očesi slepa. Pa nič ne dě, telovaditi je vendar treba radi telesnega zdravlja in sploh, pravijo, je telovadba koristna, da se telo ohrani čilo in ostanejo oči bolj zdrave. Pa naše stanovanje ni preširoko in preveč udobno. Tudi nas stanovanjsko sodišče ne preganja in nam ni vselilo še nobenega podnajemnika, ker nas stanuje v eni podzemeljski sobi pet, ata, mama, in mi trije z Milko in Malko. In sploh mislim, da je stanovanjsko sodišče zelo dostojna oblast, ker ni še nikoli reklo, da nas je premalo v eni sobi in morata ata in mama naročiti še kako sestrice, da nas bo dovolj.

Toda moja osemletna sestra Milka ni kar tako. Ker stanovanjsko sodišče ne upošteva naše prošnje za dodelitev stanovanja, si je Milka izbrala drugo pot. Pravi, da se bo kmalu vršilo žrebanje s srečkami za Stadion in da bo zadela ona vse glavne dobitke ter bomo lahko zidali hišo na Prulah, za Bežigradom, na Mirju in na Kodeljevem. Kratkotermaj povsodi, kjer bomo hoteli in kolikor se jih nam bo ljubilo. Pa ji tudi rad verjamem, ker dam mnogo na srečo in njeno kolo. Tudi jaz, ki se ne bavim z loterijo, ker kot trgovski vajenec gledam le na gotov dobiček, sem prepričan, da bom zadel enega izmed glavnih dobitkov, pa naj bo tisti za Din 25.000 ali pa eden izmed tistih za 100. Ker pa je napredek važna stvar in bi rad napredoval tudi jaz, si želim bolj tistega za 25 tisoč kakor tistega za sto, ki ni dosti. Zadeči pa moram in bom zadel, ker hočem, hoteti je moči, tako je rekel zadnji gospod šef, ko me je objemal okrog ušes. In tudi moja sestra Milka bo zadela. Saj hodi v ta namen k šmarnicam. Če bo pa kaj zadela, bova delila, ker bi je mama ne pustila same k šmarnicam, če bi jaz ne bil prosil zanjo.

Sploh sem prepričan, da bova z Milko zadela in bomo zidali majhno hišo, da nas ne bo več pet

v eni sobi. Ata bo kupil srečke. Potem bomo zadel, zidali in se selili. Bomo veseli, kakor pravi naš pesnik Prešeren.

Boj za popolno avtonomijo Maribora.

»Slovenec« je že večkrat poročal o vračevanju avtonomnih pravic mestu, katere je pritegnilo nase pred leti veliko županstvo. Od 15. t. m. je vrnjena mestnemu fizikatu prejšnja samostojnost in je prevzel ta tudi nadzorstvo nad mariborskimi babicami, od katerih je marsikatera res potrebuje višje in stroge kontrole. Sliši se z merodajne strani, da bo poskusilo veliko županstvo magistratu zopet odtegniti pred kratkim vrnjeno pravico podeljevanja gostilniških koncesij. Pravo podeljevanja koncesij bi rado veliko županstvo preneslo na okrajno glavarstvo. Temu se bo občina uprla z vsemi močmi.

Domov je prišel umret.

Skrb za vsakdanji kruh je izvabila delavca Avgusta Peršona iz Limbuša pri Mariboru, da je šel iskat zaslужko v francosko rudnike. Tam pa je nevarno zbolel. Ko je ležal v delavski bolnici, je tamkajšnji zdravnik neko jutro rekel sestri usmiljenki: »Ali ta mož še ni v mrtvašnici?« Bolnik je to razumel, pa se mu je vzbudilo tako domotožje, da je iz bolnice ušel in z velikimi težavami in žrtvami prišel — domov. Doma je bil en dan. Praznično oblečen si je ogledal domačo vas, zvečer pa se je izmučen zgrudil in umrl. Pokopan je bil pretekli ponedeljek. — O domovina, kako skrito, a močno te ljubijo najbednejši, ki jih ne moreš sama preskrbeti!

Izredni občni zbor »Merkurja«.

Kot nadaljevanje zadnjega rednega občnega zbora »Merkurja« ob priliki proslave 25 letnice društvenega obstoja tega društva se je vršil včeraj izredni občni zbor društva. Zborovanje je otvoril in vodil društveni predsednik dr. Windischer, ki je v svojem nagovoru posebno poudarjal pomen, delo in uspehe društva in je ugotovil vsestransko nepričakovano ugoden razvoj društva, ki tvori glavno zaslonbo naših trgovskih uslužbencev. Društvo je skrbelo in skrbi za svoje člane brezdvomno tako, kot skrbi malokatero strokovno društvo za svoje člane in je v tem oziru lahko vzor podobnim organizacijam. Poleg tega delujeta jako uspešno tudi društveni sekciji in sicer pevske zbor in godbeni odsek, ki sta dosegla tudi že pri

javnih nastopih jako lepe in vsestransko priznane uspehe. Občni zbor je izrekel javno pohvalo načelniku pevskega zbora gospodu Novaku in pa voditeljema godbenega odseka gospodoma Kavčiču in Urbančiču. Društvo ima tudi krasno bogato knjižnico za svoje člane, ki služi strokovni izobrazbi člani. Društvo izdaja svoje trgovsko glasilo »Trgovski Tovariši« in je izdalo v svoji režiji tudi »Trgovsko korespondenco« in pa »Trgovski koledar« ter je priredilo tudi razne poučne tečaje in sicer za nemščino, italijanščino, srbo-hrvaščino, za slovensko stenografijo in knjigovodstvo in pevsko teorijo. — Za svoje izredne zasluge za društvo so bili soglasno izvoljeni na predlog g. Melivya za častne člane društva gospodje: Ivan Jelčin, dr. Windischer, dr. Murnik, Iv. Kostevc, Ignac Novak, Pavel Habjan, Hanuš Krofta in pa dolgoletni član in marljiv sodelavec in knjižničar Ivan Volk.

Pri volitvah je bil z vzklikom izvoljen sledeči društveni odbor. Predsednik dr. Frane Windischer, prvi podpredsednik Josip Kavčič, drugi podpredsednik Rihard Tory. Dalje je bilo izvoljenih še 14 društvenih odbornikov iz vrst trgovcev in pa 14 odbornikov in odbornice iz vrst nameščencev in nameščen. V razsodišče je bil izvoljen dr. Danilo Majaron, za preglednika računov pa Josip Malenšek in Josip Urbančič.

Zborovanje je zaključil z lepim zaključnim nagovorom predsednik društva dr. Windischer, ki se je zahvalil za uspešno sodelovanje vsem dose-danjim požrtvovalnim delavcem in pozivom na delo v prid društvenim članom še v naprej.

Zopet tiskovna obsodba.

V Subotici je bil obsojen Josip Vuković radl članka »Hrvači na okup« v »Nevenu«, kjer pravi, da se naša država netačno imenuje kraljevina SHS, ker so v njej Srbi vsemogočni gospodje, na 1000 dinarjev denarne kazni in 1 mesec zapora.

Mesto vina - lizol.

V hotelu Meran v Mariboru služi v kuhinji 19letna Marija Felicijan. V sredo popoldne je Marija pospravljala po jedilni shrambi in zadela na steklenico. Bila je prepričana, da je v steklenici vino, jo je odmašila, nastavila na usta in napravila par požirkov. Mesto domnevanega vina je požrla parkrat lizol, ki jo je močno ožgal po grlu. Rešilna postaja je ponesrečenko takoj prepeljala v bolnico, kjer so ji s težavo izpraznili želodec in jo oteli smrti.

Aretacija nevarnega vlomilca in cerkvenega tatu.

Dva detektiva ljubljanske policije sta naletebna na nevarnega vlomilca, znanega Klemena, ki ima na vesti že več tatvin, vlomov in goljufij in so ga varnostne oblasti že dolgo iskale. Mož je prišel v mesto, kjer si je nakupil v raznih trgovinah pravejšo količino raznih živil, katere je hotel nesti svoji družbi, ki se skriva v neznanim brlogu v predmestju. Detektiva sta nevarnega fanta prijela in ga uklenila. Med potjo pa jima je fant pobegnil in je stekel čez polje proti bližnjemu gozdu. Toda beg se mu ni posrečil. Moža postavila sta urnih nog pohitela za njim in ga kmalu zajela. Fant se je sicer malo branil, toda zaman, detektiva sta ga s lahkoto obvladala in ga odpeljala tja, kamor spada. Uvedla se je preiskava, ki bo odkrila še več zanimivosti.

Kako deluje kino na mladino.

V zadnji inštanci se je v sredo obravnavala razprava proti 16letnemu Gjorgje Stojkoviću, ki je po predstavi v kinu izvalil seboj prijatelja Pakoviča. Vzel je revolver in hoteč posnemati prizore, vstrelil Pakoviča, nato pa oddal še nekaj streliv po sobi. Dobil je šest mesecev zapora.

Pridobivajte novih naročnikov!

Žrebanje se bo vršilo 30. maja t. l.

ORLOVSKI STADION V LJUBLJANI.

Cena
10 Din.

Srečka št. 048918

Cena
10 Din.

za loterijo

v korist zgradbi Orlovskega stadiona v Ljubljani,

dovoljeno z odlokom ministrstva za poljedelstvo z dne 20. junija 1925.
št. 22.337/1.

Žrebanje se bo vršilo na Cvetno nedeljo dne 28. marca 1926

pod državnim nadzorstvom.

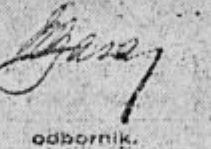
Akcijski odbor za zgradbo Orlovskega stadiona v Ljubljani:

odbornik.

predsednik.

odbornik.

Originalne (prave) potrebščine fixat in preservata za Opalograph dobite edino le pri **L. Baraga**, Selenburgova ul. 6/1. Telefon št. 950

Fran Šuklje:

Po redozemskem morju

10. maja 1926.

VIII.

Zopet vihar, potem Marseille.

Naš vrli kapetan Prodan je sklenil, spre-meniti vojni program. V sporazumu z nami izletniki je opustil misel, iz Barcelone voziti tik obali, tako da bi mogli vsaj iz daljave vi-de-ti francoska mesta Perpignan, Cette in druge naselbine ter jo rajše kreniti naravnost skozi odprto morje v Marseille. Prav vseh nam je bilo, da se je na ta način naše bivanje v velikem francoskem pristanu podaljšalo za dobre dve uri, ali vendar sodim, da bi ogrom-na večina naših potnikov odločno ugovarjala tej spremembi, če bi znala, kaj nas čaka. Kajti prišli smo pod oblast bližnjega sorodnika naše burje, razvpitega provensalskega »mistrala«! In ta nam je pošteno zagodel!

Do sedmih zjutraj je šlo vse gladko, vre-me lepo, nebo vedro — prav zadovoljni smo sedeli tisti, ki radi uživamo udobnosti ranega jutra, v jedilnem salonu pri škodelici kave ali čaja, kar naenkrat hud naval iz severozahoda in ladja se močno nagne na drugo stran. In piš postane vedno hujši, vihar je bil tu, hipoma, neoglašen ter ni odnehal, dokler nismo pri-speli v varno marseillsko pristanišče, torej od 7. in pol do 15. ure Blagor nam, ki smo že

bili oblečeni ter smo bili zajtrkovali; rešili smo se v gornji, manjši salon ter mirno ča-kali, kaj bo z nami. Ali morje je kar znorelo, razburkani valovi so se divje zaganjali v naš brod, naposled so pri posebno močnih sunkih kar udarjali čez kapetanov most, najvišjo točko našega krova. Toda kar je nas tam sku-paj sedelo moških, večinoma Slovencev, smo bil že nekoliko vajeni takih plesov, še precej mirno smo zrlj skozi okna na jezero morje ter srčno se smejali raznim komičnim prizorom, ki so se dogajali v obilni meri. Tako je plaho prihitela iz svoje kabine mala hrvatska gospo-dična, ki smo jo radi njene drobnosti in ži-vahnosti bili krstili za »miško«, plaho je po-gledala v salon, a močan sunek — in revica prileti skozi celi prostor naravnost v naročje našemu »zvezdnemu« Franceljnu! In taka »soda ni zadevala zgolj »leško blago«! Dokaj »težak« ljubljanski možakar je istotako srčal skozi naše priložnosti ter naenkrat obvisel na mojem vratu, krčevito držeč me v strast-nem objemu! S kapetanovega mosta pride v našo družbo korenjaški Gorenjec po svojem poklicu gorzni inženir ter nam sporoči, da naznanja dotični aparat že nagnjenje naše la-dije za celih 40°, na vsak način prav čedna perspektiva! In k vsemu še prazne želodce. Kajti kosilo je bilo že skuhano, pa je razsaja-joči vihar vse bil prevrnil, tako da so morali z nova pričeti s kuho.

Potrpežljivo smo prenašali tudi to usodo. Saj smo bili neprimerno na boljšem nego oni

zaspanci obojega spola, ki so bili sploh va-jeni, stoprav proti 10. uri se prikazati na krovu. Le-teh ta dan do Marseilla sploh ni bilo videti, kajti nemogoče je bilo, pri tej vihri ostati in obleči se. Eden izmed hrvatskih gostov mi je pravil, da je trikrat poskušal vstati, a bilo je absolutno nemogoče in dru-gega mu ni preostajalo nego obležati na po-stelji ter poslušati čudno godbo Neptunovega orkestra.

A naš majhni hrabri »Karadžorže« se ni vstrašil tulečega morja. Navzlic vsemu ziba-nju in guganju je mirno zasledoval predpisano mu pot. Tu smo se uverili s dejstvom, da pri ladiji pravilna konstrukcija mnogo bolj zasi-gura varnost popotnikov nego ogromnost nje-nih dimenzij. Sprva so mislili nekateri izmed nas, da se tako hudo ziblje, ker je »Kara-džorže« razmerno majhen parnik. A skoro neposredno pred vhodom v marseillsko luko smo videli velikansko ladjo pod zastavo Zje-dinjenih američanskih držav, ki je baš zapu-ščala pristan ter smo samosvestno mogli ude-jeviti, da tega velikana še veliko hujše meče nego našega »Karadžorže«.

In sedaj so se pomirili valovi, plujemo v pristan, na desni strani vidimo na strmi skali »chateau d'If« tudi slovenskem čitateljem znan iz Dumasovega romana »Grof z Monte Crista«, tam zgoraj pa na hribu znamenito mornarsko svetišče, »Notre dame de la garde«, romarska cerkev Matere božje naše zaščite! »Ave maris stella«!

Pilot, ki smo ga priklicali, prihiti na krov ter nas srečno zapele v pristan, kjer so nas s »plavajočim mostom« zvezali s kopnim. Ura je bila štiri popoldne, ko smo šele mogli po-polnoma izstradani sesti k mizi. Potem pa iz ladije vun naravnost v slavno »Cannebière-o«, kateri nasproti smo bili zasidrani.

»Cannebière« se zove glavna prometna cesta, dika in ponos vsakega pristnega Mar-seilliana. Tam pravijo: Pariz bi bil sicer prav značno mesto, da bi imelo — našo Canne-bière«! In zares, dolga in široka cesta, ob-dana od visokih lepih stavb, z bogatimi izlož-bami. Diči jo krasni drevored, štiri vrste im-pozantnih platan. Mi Slovenci smo se takoj razpršili po raznih prodajalnah, nakupovat si kravate in dežnike, klobuke in srajce, čevlje in dišave ter druge ropotije, vse po razmer-no zelo nizki ceni.

V Marseillu smo dobili domače obiske. Oglasil se je slovenski študent, sin ljublj-an-skega profesorja, ki sedaj v bližnjem Aixu na-dajluje svoje vseučiliške študije. Tam hoče popolniti svoje znanje francoskega jezika. Pri-hitel je iz svojega bivališča, ko je iz francoskih listov izvedel, da dojde jugoslovanski parnik z rojaki izletniki. Ostal je pri nas in prav nič slabo se mu ni godilo v naši družbi.

»Zvezdnega« Franceljna je razveselil po-set znane rodbine, vdove po ranjem gene-ralu Stibil-Vukasoviću, pristne Srbkinje z njeno hčerjo in zetom, francoskim tovarnar-jem. Takoj so ga »konfiscirali«, spal je pri

Dnevne novice

★ Narodnim poslancem! — Skupščinska seja je napovedana za 26. t. m. ob desetih dopoldne.

★ Izlet po Sredozemskem morju. V sredo se je vrnila v sušaško pristanišče ladja »Karadjordje«, ki je vozila po Sredozemskem morju izletnike Jadranske straže. Nasproti ji je odšel parnik Jadranske plovice »Galeb«, ki pa je zašel predaleč v italijansko morje, vsled česar je moral plačati globo 500 lir.

★ Iz zemljemerske službe. Premošeni so: Ivan Pirc iz katastr. arhiva za mape v katastr. evidenco v Ljubljani 1; geometer Stanko Brinšek iz katastr. evidenco 1 v katastr. evidenco v Ljubljani 2; geometer Anton Čuden iz oddelka za novo izmero v katastr. evidenco v Ljubljani 2; geometrijski pripravnik Hinko Prelovec iz katastr. evidenco v Ljubljani 1 v katastr. evidenco v Celju.

★ Žandarmerijski kapetan Vošnjak Vinčo je včeraj, dne 20. maja umrl na operaciji v belgrajski bolnici.

★ Skupen protest uradnikov prosvetnih oddelkov. — Uradniki prosvetnih oddelkov v Mariboru in Ljubljani so izročili ministru za prosveto skupen protest proti temu, da se jim mesečni prejemki ne izplačujejo redno. Uradništvo zahteva, da se taki slučajji v bodoče več ne dogajajo.

★ Novi menični red. Ministrstvo pravde je razposlalo zainteresiranim oblastvom in korporacijam novi načrt o meničnem in čerkovnem redu v pretres.

★ Vpisovanje otrok ob pričetku glavnih počitnic. Po naredbi velikega župana se vrši po vseh osnovnih šolah ljubljanske oblasti vpisovanje šolskih otrok 30. junija ter 1. in 2. julija 1926, da se že med počitnicami določi število razredov in učiteljsva.

★ Proforski honorari bodo izplačani deloma v začetku prihodnjega meseca, deloma na jesen. Tako sta se sporajumela ministr za prosveto in finance.

★ Svečanosti rezervnih častnikov v Zagrebu se udeležijo poleg kralja tudi francoski maršal Franchet d'Esperay in angleški polkovnik Abot. Do sedaj je prijavljenih nad 5000 rezervnih častnikov. Celotna svečanost se bo uprizorila na filmu.

★ 40 letnico cerkovniške službe je obhajal 11. t. m. g. Fran Cerar, ves čas farni cerkovnik v Dobu pri Domžalah. Skromno se je obhajal ta jubilej 40 letnega zvestega dela v krogu domače družine. Bog ohrani priljubljenega moža, moža na svojem mestu, še mnogo let!

Še nikdar tako ceno, kot sedaj,

Tekstilbazar v Ljubljani

na Krekovem trgu št. 10, prodaja, dokler zaloga traja:

Batist modno barvasti à Din 5'-
Kotlenina 80 cm široka à » 8'-
Kambrik zelo trpežen à » 10'-
Krep in delen fini
najnovejši à » 12'-

Moški in ženski angleški in češki
štoli najcenejši!

Pri TEKSTILBAZARJU je blago!

njih in drugo jutro nam ni mogel dovolj povedati o temeljiti razliki med prelesto francosko posteljo in ozkim divanom v kabini na brodu, odkoder je vihar opetovano treščil kosti njegovega rojstva na trda tla!

In še drug obisk nas je razveselil Slovence, obisk rojaka, na kojega smemo v istini biti ponosni. To je bil kapetan Župančič, rodod Idričan, ki ga je bila poslala naša vlada na Francosko, da se tam seznanji z najmodernejšimi napredki francoske aviatike. Dotična postaja je v približno 60 km oddaljenem selu Istres. Ko se je oglašil pri francoskem komandantu, čez, da bi rad pozdravil jugoslovanske izletnike, mu je general takoj dal dopust in mož se je pripeljal k nam z železnico. Potem je obžaloval, da ni rajše prispel s svojim aeroplanom. Vzel bi lahko enega izmed nas seboj do Nizze. Škoda, da se to ni zgodilo, morda bi bil imel še jaz priliko, na stara leta voziti se po zraku!

K večerji na brodu je prišel naš generalni konzul Ninčič s svojimi damami. V prisrčnem govoru ga je pozdravil načelnik našega izleta »admiral« Milič, v zahvalnem odgovoru je napival Ninčič našemu kralju in vsi smo navdušeno pritejevali žarni njegovi napitnici. Ime nazdravljajoč skupni državi jugoslovanski ter njenemu zastopniku v Marseillu. Vrsto govorov zaključil je znani hrvatski veletržec in finančnik, pravi sin junačke Like. Bilo je že pozno po noči, ko smo se podali k miru.

★ Izseljenec v Argentini sporoča iz seljeniški komisariat v Zagrebu, da je novi stalni izseljeniški poslanik za Južno Ameriko s sedežem v Buenos Aires g. Jova N. Marčetić nastopil svoje mesto in naj se v slučaju potrebe obračajo nanj. Njegov naslov je: Buenos Aires (Argentina) Avda de Mayo 1870 XI. p. Escr. 206-7.

★ Rudarsko glavarstvo za Slovenijo in Okrožni rudarski urad v Ljubljani ostaneta radi čistjenj uradnih prostorov dne 25. in 26. t. m. za stranke zaprta.

★ Požar. Ponoči dne 16. maja je pogorela pri Sv. Lenartu nad Škofjo Loko Hodičarjeva bajta. K sreči je bila prazna. Zažgala jo je zlobna roka. Če bi bila pogorela kaka obljubljena hiša, bi bilo težko brez človeških žrtev.

★ Prvi narok o odškodninski tožbi dr. Mačka in tovarišev proti državi v znesku 2 milijonov dinarjev radi znane internacije, je odrejen na 31. t. m. pred zagrebškim sodiščem.

★ Vlomi po deželi. Iz dežele poročajo varnostne oblasti zopet o več predrznih vlomih. Tako je bilo vlomljeno v Brežicah v trgovino Antona Umeka. Vlomilci so mu odnesli več obleke in perila in pa košaro, katero so si napolnili z rižem, ocvirki, špehom, mastjo in s tortami. — V noči na 19. maja pa je bilo vlomljeno v stanovanje Josipa Hudolina v Kovčah pri Kočevski Reki. Tu so napravili vlomilci jako dober plen. Odnegli so 25.000 dinarjev gotovine, 10 ameriških dolarjev, sedem svilenih ženskih oblek v vrednosti 13.000 dinarjev, nekaj čevljev in pa dve hranilni knjižici vredni ena štiri milijone avstrijskih kron in pa vložno knjižico ljubljanske kreditne banke z vlogo 500 dinarjev. Ta vlom so izvršili štirje moški tuji, katere so domačini prejšnji dan videli v domači gostilni in pa v Kovški okolici.

★ Iz Uradnega lista. Uradni list ljubljanske in mariborske oblasti z dne 18. maja t. l. objavlja: Navodilo za poslovanje oblastnih kmetijskih referentov; naredbo, s katero se zvišuje največja zavarovana mezda od 40 na 48 dinarjev; razpis glede ekspedicijskega blaga, ki se transportira po železnici iz naše države čez tuje ozemlje v inozemstvo; tarifno obvestilo o direktnem blagovnem prometu med republiko Češkoslovaško na eni strani in kraljevino Italijo na drugi strani v prevozu: a) skozi Nemčijo in Avstrijo, b) skozi Nemčijo in Švico, c) skozi Avstrijo, d) skozi Avstrijo in Jugoslavijo, e) skozi Madžarsko in Jugoslavijo, e) skozi Madžarsko in Avstrijo.

★ Poneverbe pri lesni tvrdki »Dolenjsko d. d.« Trije nameščenci zagrebške lesne tvrdke »Dolenjsko d. d.« so v zadnjih mesecih poneverili iz gozda Lekenik 35 vagonov drv v vrednosti 70.000 Din. Krivce so zaprli. Večina škode je pokrite s prispevki sorodnikov in prihranki krivcev.

★ Otvoritev planinskih koč. Za binkoštno praznike otvorili Osrednji odbor SPD sledeče planinske koč: Cojzovo koč, Aljažev dom, Triglavski dom na Kredarici in Orožnovokoch. Poslednji koč sta otvorjeni samo za binkoštno praznike. Dosedaj so torej stalno otvorene sledeče planinske koč in hoteli Osrednjega odbora SPD: Velika planina, Kamniška Bistrica, Kamniško sedlo, obe goliški koč, hotel sv. Janez in hotel Zlatorog, Cojzova koč in Aljažev dom.

★ Direktna telefonska proga med Zagrebom in Splitom. V ministru za pošto in brzojav se vrše priprave, da se zgradi direktna telefonska proga med Zagrebom in Splitom. Proga bo gotova v enem mesecu.

★ Policijski uradniki. V ministru za notranje stvari je pripravljen ukaz o namestitvi in premeštitvah policijskih uradnikov.

★ Unitaristični Sokoli v Jugoslaviji so na podlagi sporazuma med Ljubljano in Belgradom stavili pripravljalnemu odboru v Pragi ultimatum: Ali Sokoli — ali bolgarski Junaki — oboji ne morejo skupaj.

★ Vojaški dom v Belgradu postavijo vojaki, ki so se udeležili svetovne vojne. V njem bi dobili zavetišče obnemogli, oboleli in osiroteni člani. Pred domom bo stal spomenik kralja Aleksandra. Dom hočejo spraviti pod streho že tekot tega leta.

★ Razširjenje pošte. Za razširjenje pošte v Novem Sadu je dovolilo ministru za pošto in brzojav kredit 2.058.000 Din.

★ Zgradba nasipov. — Da se popravijo stari in postavijo novi nasipi ob Dravi, se je začelo z delom in dovolilo kredit 500.000 dinarjev.

★ Znak razmer. Bosanski umislmani prodajajo svoja posestva in se izseljujejo v Turčijo. Turški konzul v Belgradu odsvetuje te korake.

★ Obsojeni veliki župan. V Mostaru so se radikalni na sestanku zlasali, beseda je dala besedo in veliki župan Krasojević je bil obsojen pred mostarskim sodiščem na 6 dni zapora ali 250 Din denarne kazni.

★ Falzifikati. V Delnicah so prišli na sled ponarejenim dvadinariskim novcem. Ponarejene novce so zaplenili.

★ Delavske proslave v Sarajevu. Povo-dom 20 letnice generalnega štrajka v l. 1906 se vrše v Sarajevu 23. t. m. velike delavske svečanosti in kongresi.

★ »ADRIA« čevlji. Celje, Narodni dom. Ponovno znatno znižane cene.

Spored dijaških dni.

V soboto 22. maja ob 8. uri zvečer je v Rokodelskem domu dijaška akademija, na kateri nastopijo srednješolci večjih mest Slovenije. Kar se tiče akademije, objavljamo posebej.

V nedeljo jutraj ob pol 8. uri sv. maša z govorom v Križankah. Božjo službo opravi prof. dr. Jakob Kotnik.

Ob 9. uri dopoldne je nato zborovanje katol. srednješolskega dijaštva v dvorani Rokodelskega doma. Na sporedu so referati:

Dr. Rožman: Vera in srednješolec.

Dr. Gogala: Narodnost.

P. dr. A. Tominec: Socialno vprašanje in srednješolec.

Po vsakem referatu debata.

Popoldne izlet v naravo, zvečer priredi j. k. a. dr. »Danica« za abiturijente informativen sestanek o študiju in življenju na univerzi.

V ponedeljek ob 9. uri drugo zborovanje v Rokodelskem domu s sledečim sporedom: Fr. Terseglav: Nova mladina.

Dr. J. Jeraj: Dijaška organizacija v okviru nove miselnosti.

Slučajnosti.

Ljubljana

○ Katehetje meščanskih in srednjih šol se sestanejo v posvetovalnici KTD na binkoštno soboto ob devetih k posvetovalni o veroučnem načrtu za meščanske šole in nižje razrede srednjih šol. Določi se delegacija za sestanek odposlancev lavantinskega, ljubljanskega in zagrebškega katehetskega društva v Celju dne 24. maja t. l.

○ Denarni zavodi na binkoštno soboto ne bodo poslovali. Društvo bančnih zavodov v Sloveniji.

○ Gremij trgovcev v Ljubljani obvešča tem potom vse one, kateri so vabljeni na sestanek za danes zvečer ob pol 7, da se isti vsled smrti g. dr. Trillerja ne vrši. Načelstvo.

○ Krekova prosveta »Zveze delavk« priredi šivalni tečaj. Članice prosimo, naj se zgledajo 1. junija od 7—9 zvečer v Alojzijevešču na Poljanski cesti št. 4.

○ Vlomilci na delu. V zadnjem času se je pojavila v Ljubljani zopet nevarna vlomilska tatinska družba, ki je izvršila te dni v mestu in predmestjih že več precej izdatnih vlovov. Včerašnja policijska kronika beleži zopet dva vroma in sicer vlom v stanovanje Edvarda Urbasa, ki je zaposlen v strojni tovarnah in li-varnah v Ljubljani na Dunajski cesti, katere-mu so odnesli vlomilci iz stanovanja več obleke in moškega in ženskega perila, srebrno uro z verižico in pa 60 Din gotovine. Isti dan je vlomil tudi nevaren gost v stanovanje kavar-narice Marije Izlakarjeve v Židovski stezi in ji je ukradel iz zaklenjenega predala znesek 2000 Din.

Maribor

○ Birmovanje na binkoštno nedeljo se v mariborski stolnici vrši po sledečem redu: Ob 9. uri je pontifikalna sv. maša. Začetek birmovanja je ob 10. uri. Ko bo prva vrsta končana, se bo dalo znamenje z velikim zvonom, da se opravijo sklepne molitve in podeli škofov blagoslov. Nato se začne birmovanje znova, tako, da pride pravočasno k birmovanju tudi poznejše došli. Priporočamo mirno in primerno obnašanje pri sv. obredu.

○ Vozni predpisi ob priliki birme. Policija je izdala sledeči vozni red, katerega se morajo na dan birmo dne 23. maja držati fijkakerji in privatni vozniki pri dovozu in odvozu birmancev k stolnici: Iz I. okraja (desno od Slovenske ulice), II. okraja (levo od Aleksandrove ulice), celi III. okraj in IV. okraj (desno od Samostanske ulice), dovoz: Slovenska, Gosposka in ulica 10. oktobra. Odvoz: Gledališka ulica. — Za II. okraj (desno od Aleksandrove ceste), celi V. okraj, IV. okraj (levo od Samostanske ulice), dovoz: Glavni trg, Stolna ulica. Odvoz: Orožnova ulica.

○ Pevska vaja »Maribor« je danes ob 8. uri zvečer v dvorani Zadržno gospodarske banke.

○ Debeli in drobni tisk. V debelem tisku »Tabor« beremo, da je SDS izvršila prodor radičevske fronte v goriškem Prekmurju. V drobnem tisku pa, da se snuje v Prekmurju nova stranka, ki bo imela madžarsko in »klerikalno« obilježje.

○ Državni in mestni grb iz rož se izdeluje v mestnem parku pod vodstvom gosp. Boročka.

○ Skrajna neumestna šala. Dne 19. t. m. je bila obveščena mariborska požarna bramb-a, da je pri Sv. Kungoti izbruhnil požar. Iz hribov nad Mariborom se je res videl v ome-njeni smeri dim, še bolj pa je premetilo zvonenje za požar, ki se je čulo od Sv. Kungote.

Mariborska požarna bramba se je takoj odpeljala v smeri požara z dvema avto-gasilni-ma garniturama, toda v veliko presenečenje in jezo so gasilci opazili, da jih je nekdo pošteno potegnil. Pri Kungoti so žgali samo kres in Mariborčani so zastoj trošili drago-cen bencin in prosti čas. Take šale so pač neumestne in povzročijo lahko, da se požarna bramba ne bo več ozirala na pozive na polnoč izven Maribora.

○ Nova tvornica v Mariboru. Pod mostom štev. 4 bo začel v kratkem času obrat v tvornici za kemično tehnične proizvode. Izde-

Drastično prevaro

doživijo čisto oni, ki zberejo po svojem okusu blago, ne polagajo pa važnosti na izvršitev oblike. Nobene prevare ne doživljajo oni, ki si nabavijo blago iz krasne zaloge pri trvdki

DRAGO SCHWAB -- Ljubljana

lovali se bodo praški za limonado, malinovec itd. Tvornica bo seve majhna, ker bosta v obratu le dva motorja vsak po tri konjske sile. Podjetje ima naslov »Lida tvornica Florijan et Comp.«

○ Še pravočasno preprečena nesreča. V stanovanju umetnika-kiparja Ivana Sojča v Cankarjevi ulici se je pripetila v sredo krog poldvanajste ure predpoldne nesreča, ki bi bila lahko postala katastrofalna za celo družino. V kuhinji poleg štedilnika je bila odprta posoda z barvo za pleskanje lesenega tlaka. Iz nepojasnjenega vzroka se je ta barva vnela, eksplodirala in mahoma je izbruhnil v kuhinji ogenj. Na srečo so bile koj na licu nesreče moške roke, ki so ogenj pravočasno udušile. Od eksplozije je precej opečen nekaj mesecev star otrok, ki je ležal v vozičku poleg štedilnika. Nesreča je umevno močno pretresla celo Sojčevo družino.

○ Olepševalno društvo za magdalensko predmestje je dovršilo svoj načrt za olepšavo in povzdigo tega dela mesta. V glavnih potezah obsega ta načrt sledeče: Preureditev in povečanje magdalenskega parka, ki bo segal do Jezdarske ulice, regulacija in nasadi mostišča na desnem bregu Drave, okiňanje drž. mostu s cvetjem in zelenjem, izpopolnitev nasadov po raznih ulicah itd. Ker bo treba v parku tudi večja drevesa presaditi, se seveda s temi deli ne more pričeti pred jesenjo. Za sedaj se urejuje hišica v parku in njena okolica, ki je v stanju, kakor je bila, jako kvarila lice parka, ter bodo dela v kratkem izvršena. Ko bo dopuščal letni čas, se spremeni vrt pred hišo v cvetlični vrt. Vse to bo seveda stalo mnogo denarja. Občina je sicer dovolila društvu precejšnjo podporo, ki pa daleko ne zadostuje za izvedbo tako obsežnega načrta. Z vsjo pravico torej pričakujemo, da nas bo celotno občinstvo pri tem podpiralo. Ako doprinese vsak samo del one finančije žrtve, ki jo doprinal odbor s svojim fizičnim delom, se mora celoten načrt v najkrajšem času urediti. Mnenja smo, da smo vsi Mariborčani zainteresirani na tem, da naš Maribor čim ličnejše izgleda in postane zopet ono torišče tujkega prometa, kakor je nekda bil, da postane res jugoslovanski Meran. Da pridobi društvo vsaj nekaj sredstev za začetek, priredi 4. julija v vojašnici Kralja Petra veliko ljudsko veselico na prostem. Za to veselico se bodo zbirala v kratkem darila v blagu in denarju ter prosimo, da vsak prispeva po svojih močeh. Vsa društva pa prosimo, da se ozirajo na ta dan in ne prirejajo konkurenčnih prireditev. — 4. julij naj bo posvečen izključno magdalenskemu predmestju, ki je bilo do sedaj precej zanemarjeno.

○ Razglas. Mestni občinski svet mariborski je v svoji seji dne 11. maja 1926 sklenil: Odobri se kredit v znesku 6.000.000 Din pod pogojem, da bo anuiteto za najmanj eden in pol milijona dinarjev plačeval mariborski okrajni zastop, oz. njegovi pravni nasledniki. Predvideni stroški po 6.000.000 Din naj se krijejo s posojilom, za katerega odobritev naj se prosi nadrejena oblast. V smislu § 78 obč. reda za mesto Maribor se sklicuje dne 28. maja t. l. od 8. do 11. ure v mestni posvetovalnici skupščina volivcev, da glasujejo, ali se naj uvodoma navedeni sklep mestnega občinskega sveta predloži v odobrenje velikemu županu mariborske oblasti. — Glasovanje se vrši ustno z »da« ali »ne«, pri čemur se ne-udeleženci skupščine smatrajo zadovoljivim s sklepom občinskega sveta. Večina glasov vseh upravičenih volivcev je odločilna. Župan: dr. Leskover, s r.

○ Ubita šipa v železniškem vagonu. Mariborski gimnazijci so napravili te dni majni-Ni izlet v Zagreb. Na povratku je eden od dijakov slučajno zadel z glavo tako ob šipo vagona, da se je ubila. Sprevodnik je zahteval takoj povrnitev škode in sicer za eno šipo 250 Din. Profesor, ki je spremljal dijake, se je uprl plačilu tako visoke vsote in odrekal povrnitev škode v roke sprevodniku. Ta je takoj popustil in skrčil svojo zahtevo od 250 na 150 Din. Tudi tega zneska profesor ni plačal, ampak zahteval, naj pošlje železnica račun gimnazijckemu ravnateljstvu. Res je pri-romal od železniške uprave račun, a ne na 250 ali 150 Din, ampak le na 70 Din. Stvar je vredna, da se preišče, da ne bo kdo spet za ubito šipo v vagonu zahteval štirikrat več.

○ Mariborska specialiteta. V inseratnem delu »Tabor« beremo: »Rezanje bubiglavice izvršujem perfektno. Študentke imajo razven

Za starše in botre birmancev!

Najlepšo in najcenejšo izbiro vsakovrstnega oblačila Vam zamore nuditi le naša detajlna trgovina na Erjavčevi cesti št. 2.

Konfekcijska tovarna
Fran Derenda & Cie., Ljubljana

ob sobotah popust. — Daleč je že privedlo ljudi sovraštvo do bubi frizure. Ubogi profesorji, ki bodo imeli v šoli ljudi brez — glavice.

□ Ne pomišljajte predolge! Najboljše birmansko darilo je trajen dar v zlatu in srebru. Znižane cene! — Miroslav Klemen, urar, Koroška cesta.

□ Priporočljiva najemnika. Hriberski Julijana in njen ljubček Lovro Gabrovič sta si najela stanovanje pri neki stranki. Po štiri-najstidnevem bivanju pa sta neznanokam izginila, z njima vred pa je zmanjkala tudi usnjata moška suknja in druga obleka, tako da trpi stranka znatno škodo. Stanarine seveda tudi nista plačala. — Oba zasleduje sedaj policija.

Rogaška Slatina.

Duhovne vaje za duhovnike se bodo tudi letos vršile v Rogški Slatini in sicer v dnevi od 20. do 24. septembra. Vodil jih bo znani vseučiliški profesor in nekdanji dolgoletni bogoslovski spirital.

Pri Sv. Križu na Slatini bo letos dne 11. septembra delil domači škof dr. A. Karlin sveto birmo.

Prekmurje

Prometne težave. Pišejo nam iz Gornjega Prekmurja: S 15. majem smo dobili novi vozni red za progo Murska Soba—Hodoš. Računali smo, da nam bo direktna drž. žel. v Ljubljani bolj naklonjena z novim voznim redom. Pa kako smo bili razočarani! Tako smo sedaj prišli tako daleč, da rabimo tri dni za v Maribor in nazaj. Kakšne so šele zveze v Mursko Sobo! Mesto da bi imeli en vlak jutraj v Mursko Sobo, sedež vseh urafov, pa z največjo srečo prijadamo okoli 11. ure dopoldne in opoldan ob 12.40 nazaj. Torej res imejmo za sprehod, ne pa za opravilo poslov. V drugem slučaju pa se smeš preživljati, ako ne moreš v eni uri vseh poslov izvršiti, ves dan v Murski Sobi, odnosno na potovanju in to ubogi Prekmurci itak lahko prenesejo, saj so »bogatic«. Razven tega pa se še človek ne more zanesti na vozni red, katerega železnica nikdar (razen odhoda prvih vlakov iz M. Sobe) ne drži in imajo vlaki na 30 km dolgi progi do 3. celo do 4 ure zamude. Direkcijo drž. železnice v Ljubljani in potem javno prosimo, naj olajša neznozne razmere na tej progi ter vpelje samo 2 para vlakov in to jutraj z odhodom iz Hodoša, da bo imel zvezo na Maribor ob 6. uri. sedanja poštna vlaka opoldan ob 12.40 iz Murske Sobe in nazaj, ter večerni vlak z zvezo iz Murske Sobe ob 19.44 naprej do Hodoša. S tem si železnika uprava prihrani 2 vlaka, ljudstvu v Gornjem Prekmurju pa bi bilo v vsakem oziru zelo ustreženo. Enake zveze smo imeli že svojčas pred in med vojno.

Obleke za gospode

v izvrstnih kvalitetah, priporoča po zelo zmernih cenah, trdka

A. KUNC, LJUBLJANA

Ustanovljena l. 1879

Primorsko

V slovo? »Preporode«, kateremu smo pred nedavno napovedali konec, je izšel še v 4. številki. Menda v slovo je priobčil »Odrpito pismo našim voditeljem gg. dr. Slaviku, posl. dr. Besednjaku, posl. dr. Wilfanu, dr. Bitežniku in posl. Srebrničcu«. Značilen je red, v katerem so postavljeni snai voditelji. G. Godina, ki je komunistični disident, je postavil posl. Srebrničča čisto na konec. Morda ga je dovedlo do tega tudi stremeljenje po simetriji. Kajti prvi in zadnji voditelj pričenjata z začetnico S, drugi in predzadnji z B in v sredi poslanec Wilfan z W. G. Godina pravi, da ni hotel v prvi številki svojega lista pozvati »primorskega fanta in ubogega študenta« v boj zoper ameriški kapital, kakor mu je to očital ljubljanski »Slovenec«, ampak »naše voditelje«. Ti naj se lotijo te borbe; njim, ki imajo časopisje in gospodarske organizacije in uživajo zaupanje naroda, je uspeh zagotovljen. G. Godina jim daje prav gotovo originalen praktičen nasvet:

»Ustanoviti je treba centralno gospodarsko organizacijo, neke vrste hranilnico, ki bo, poleg denarja, sprejemala na shranjevanje tudi raznovrstno blago. Za pri njej shranjeno blago izda hranilnica potrdilo, na katerem je v lirah označena vrednost shranjenega blaga. Lastnik takega potrdila ima pravico dobiti iz hranilnice, kadarkoli hoče kakorčnega koli blaga za tisti znesek lir ki je potrjen na potrdilu. Sedaj pa pomislite gospodje voditelji, koliko našim zadrugam, trgovcem in malim in velikim producentom in koliko brezposelnim bi bilo hipoma pomagano, ako bi se ustanovil tak zavod, kateremu bi, v zameno za dobre vrednostne papirje, mogli oddati tisto svoje blago, ki ga sedaj nikakor ne morejo prodati, ker ni v prometu za to potrebne denarja. Dotična potrdila pa bi imela že v samem začetku praktično skoraj isto vrednost, ki jo ima denar, saj bi se za taka potrdila, najprej iz »hranilnice« in pozneje tudi drugje, dobivalo vsakovrstno blago.

»In slednjič: ako se ne marate resno ukvarjati z gospodarskimi vprašanji, bi bilo pošteno in potrebno, da to jasno in odkrito poveste narodu, da ne bo pričakoval pomoči in rešitve od tam, kjer mu ali ne morejo ali nečesto pomagati.« — Pa se je g. Godina jezil, da je »Slovenec« označil njegov »Preporode« za »originalen list«!

Zalostne sodne razmere v Julijski Krajini. Sodišče v Ilirski Bistrici je skoro popolnoma ustavilo svoje delovanje. Poslanec Wilfan je o priliki svojega zadnjega bivanja v Rimu predložil justičnemu ministru nevzdržno stanje naših podeželskih pretur in ga zlasti prošil za nujno od pomoči glede bistriške in ajdovske preture, Minister Rocco je vzel poslančevu priporočilo na znanje in obljubil primerne ukrepe. V tej zvezi omenjamo, da je poslanec Wilfan tudi sredi preteklega meseca posredoval pri generalnem prokuratorju v Trstu radi bistriške preture, ki je radi pomanjkanja oseba skoraj popolnoma ustavila delovanje. Istega dne je brzojavno naslovil oster protest na justičnega ministra in žigosal neumevanje, ki ga kažejo njegovi svetovalci za nujne potrebe pravosodstva v naši deželi.

Rop v vremski cerkvi. Dne 18. t. m. ponoči je neznan zločinec odnesel iz župne cerkve v Vre-mah kip Sreca Jezusovega, delo kiparja Frana Goršeta, župnikovega brata. Kip, ki so ga šele pred nekaj tedni blagoslovili, je bil velike umetnostne vrednosti. Kip je bil visok 1.20 m in je imel na sprednji strani vrezano ime F. Gorše 1925.

Kulturni pregled

Glasba

Dol. Legatee. Zadnji koncert, ki ga je bilo pridržalo lukajšnje Kat. prosvetno društvo pod vodstvom g. Danijela Cerarja, je jako uspel. Mošani zbor je zapel nekaj prav lepih pesmic, sicer lažjih, kakor smo jih slišali pri prvih koncertih. Izvajale so se prav lepo. Zboru čestitamo k uspehu in napredku. G. Trkman A. je nastopil z violino. Dolga skladba se nam je zdelala kratka in še in še bi bili poslušali prenežne zvoke violine, ki so lili izpod prstov mladega violinista. G. A. Šebenik (baritonist) je pel pesmi »Mornar« in »Nezakonska mati« (Vilhar) ter pokazal vztrajnost pri vebanju solo-petja, kajti napredek je bilo čuti že pri prvih taktih teh dveh lepih skladb. Dalje smo slišali kornet-solo z spremljevanjem glasovirja, kar je povsem novo za nas podeželske ljubitelje glasbe. G. A. Jeropes je igral jako težak komad, ki pa ga je mojstersko izpolnil. Čudili smo se tehniki g. kornetista in njegovemu lepemu mehkuemu tonu, ki ga pridobiva iz mednega instrumenta. Zahvaljujemo se mu, da tudi on tako vztrajno pomaga za procvit glasbe v našem društvu. Deldamacija v sliki »Krst pri Savici« (Fr. Prešern) pa žalibog ni učinkovala vsled dolgotrajnosti. Pripomniti pa moramo, da je »Bogomila« izpolnila svojo vlogo jako dobro. Zatem je nastopila društvena godba na pihala pod vodstvom kapelnika g. Cerarja z (odlomki iz različnih oper) »Verdianca« (Instr. E. Sietca). S to točko smo ostali jako zadovoljni, vendar bi učinkovala veliko bolje na prostem, kajti tako veliki sestav godbe je nekoliko premočan za našo dvorano. Veselimo se, da bomo imeli možnost godbo poslušati kmalu pri koncertih na prostem, katere namerava društvo v letošnji letnji sezoni prirediti večkrat. Slika s poljem »Pastirica« (O. Dev), ki jo je pela g. Fani Bajčeva, pa nas je naravnost presenetila. Nihče izmed poslušalcev ni do tega nastopa vedel, da tudi naš društveni zbor premore take moči. Minika pevke (sopranišnje), ki je šele pravi nastopila na odru kot solo-pevka, je jako prikupljiva, glas naravno lep, nežen, dinamika izborna, pp pa je bil tako fin in ljubeč, da je bilo občudovati dušo mlade pevke. Ves čas izvajanja te točke je bila v dvorani mirna tišina in šele ko je pastirica odšla za kulise in pela zadnje takte te prelepe skladbe, se je vnel v dvorani močan aplavz. Pevka se je morala zahvaliti za priznanje ter se je vrnila s svojo ovčico ponovno na oder. G. Fani Bajčeva želimo slišati še obkrokat pri naših koncertih. Točki »Pastirica« je sledil nastop g. Kravčenko in Melnikova »Ruski narodni ples«. Dvorana je oživila in za tako imenovano prisrčno sta žela plesalca obilo priznanja z šumnim aplavzom. Tudi g. S. Cerarjeva je v prekrasni ruski noži s prikupljivo gracio plesala dva ruska plesa v duetu z g. Kravčenko. Ruski plesi so nam vidno dokazovali burni in istočasno ožni značaj naših severnih bratov. Zaključna slika »Jugoslavijac« pa je izvalila marsikomu solze iz oči. Deklice so deklarirale tako z občutkom, da je vsaka beseda segala globoko v srce. Deklici v črnih oblekah, ki sta predstavljali Primorsko in Koroško (pod tujim jarmom), sta nam bili pa še dolgo pred očmi. Mislimo, da ni bilo človeka v dvorani, ki bi takrat ne bil mislil na naše nesrečne brate Korošce in Primorce. Med to prekrasno živo sliko in pesmijo »Lepa naša domovina« se je spustil polagoma zastor in naznanil, da je konec te lepe prireditve, kakoršnih pa upamo, da bo v letošnji sezoni še veliko. Vsem poštovanim pevcem, igralcem in vodji koncerta ključemo: Bog živi! Na skorajšnje svadenje!

Knjige in revije

H. Rider Haggard, JUTRANJA ZVEZDA. Iz angleščine prevel P. M. Černogoj. Ljudska knjižnica 21. zvezek. Ljubljana 1925. Založila Jugoslovanska knjigarna. Cena broš. Din 30.—, vezano Din 40.—.

Rider Haggard je vsemu kulturnemu svetu prav dobro znano ime, ki ima v lepi umetnosti dober glas in častno mesto. Najbolj znano pisateljevo delo je »Dekle z biseri«. »Jutranja zvezda« je napeto pisan roman iz egiptovske zgodovine, ki ga bere bralec od prve do zadnje strani z enakim zanimanjem, ki nikjer ne popusti. Usoda glavnega junaka Ramesa, ki je tip viteškega junaka-vojaka in prelepe Tue je opisana v markantnih potezah in realistično zgodovinsko-verno. Asti je žena velikega koncepta in ne male energije, opisana z vsemi simpatičnimi svojstvi. Na stare intrigante nas spominja zlobni in zahrbitni Abi, ki iz častilakomnosti in vladohlepnosti visoko zraste zato, da je njegov padec tem občutnejši. Snov celega romana je povzeta iz egiptanske zgodovine, doba je orisana natančno po zgodovinskih virih, kot je pisal svoje dni Ebers.

Ves roman pa je prepleten s staro egiptansko mitologijo. Božanstveni K., dvojniki, osebnost v osebi, igra veliko vlogo, ki zapleta in razpleta dejanje. Tudi simpatična postava berača v puščavi žene dejanje od zapletka do razvozlanja energično in verjetno do konca. Posamezni prijadi kot »Božja sodba«, »Solčna ladja«, »Čarobna podoba« so pisani z občudovanja vredno fantazijo in vendar nazorno, prepričevalno do zadnje pike. Realistična, življenjsko resnična poglavja kot »Tua v Memfidi«, »Ramesov boj s princem iz Keša«, ali pa uvodni prizor »Abijeve zarote« so podana s toliko življenjsko silo, da prizori požive pred tabo v živih barvah. Zvezdoslovje igra nemalo vlogo in je verno posneta slika iz življenja starih Egipčanov.

Prevod je lep, jezik gladek, snov in njena obdelava vseskozi zanimiva, zato bo našla »Jutranja zvezda« pot v vsako knjižnico, ker ni le vzgojna ljudska povest, ampak tudi literarno pomembno delo velikega angleškega pisatelja.

Zel in plevel. Slovar naravnega zdravilstva. Sestavil F. Magister, 1926. Založila Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani. — Take knjige smo Slovenci uprav pogrešali, ker smo jo že dolgo časa nujno potrebovali. Je to Vademecum za naše največje bogastvo, ki ga imamo, za naše ljubo zdravje. Posebno v bolj oddaljenih krajih, kjer ni pri roki zdravnika, se bo ta knjiga kot prva pomoč ob obolenju izvrstno obnesla. Tu najdeš v abecednem redu našeto pod raznimi besedami-vodnicami vse, kar potrebuješ, da si ohraniš ali popraviš svoje

zdravje. Knjiga bi imela tudi popolnoma upravičeno naslov: »Domači zdravnik«. Pisatelj nam podaja po svojih mnogoletnih izkušnjah razne nasvete in recepte, ki jih ne napravi za drag denar lekar-nar, ampak si jih vešdeli preskrbiš sam doma zastoj. Štiri činitelji so pisateljeva zdravila: čaj domaćih rastlin, voda, prst in zmernost v življenju. Zlasti priporočila kopelji v prsti, kar je v Ameriki že dolgo, dolgo v rabi in običajno pomaga, ker mokra prst čisti telo in vleče iz njega razne strupe, ki drugače vplivajo kvarno na naše zdravje. Od kar je župnik Kneipp zaslovel po vsem svetu kot izborni zdravnik s pametno uporabo mrzle vode, ni voda več ono strašilo, kot je bila še nedavno. Magister nam prav poljudno pove, kaj in kako uporabljati vodo kot zdravilo. Ni Kneippov pristav po vsej, pač pa v marsičem. Da se uporabljajo tudi v modernem zdravilstvu mnogokrat naše domače zdravilne rastline, je itak dovolj znano. Samo, da jih moraš z zlatom odtehtati, kadar kupiš. V tej knjigi pa najdeš našteje vse one grmičke in rože, ki vsebujejo čudežno zdravilno moč, da si jih lahko sam nabereš in pripraviš. Knjigi je pridejana tudi knjižnica, ki kaže v koloriranih slikah podobe teh cvetk, ki ti jih nudi Stvarnik zastoj v naravi. Čeprav premislimo, kaj pa so ljudje v starem srednjem veku mogli pri zdravljenju uporabljati, če ne teh rož, saj takrat prave zdravniške vede še bilo ni in vendar so živeli in bili zdravi — bolj zdravi kot smo mi. Pisatelj porabi vsako priliko, da daje bralcu pametne nasvete o zmernosti, o alkoholu, nikotinu, kofeinu, o zdravilni moči čistega zraka in sira. In ravno v tem oziru je to zlata knjiga »srednje pot«, kako si naj uravna naše življenje. Knjiga obsega skoro 800 strani (296) in ima nad 1500 iztočni, pod katerimi lahko iščeš ono, kar želiš. Bo to delo izvrstno služilo izobražencu in delavcu, gospodini in kmetu. Mislim, da ne trdimo preveč, ako pravimo, da bo v vsakem kraju, kjer bo le en sam človek prebral to izvrstno knjigo, še sto drugih rok seglo po njej. V vsako hišo spada ta krasna, koristna, potrebna in zlata vredna knjiga; proš s tozadevno tujejezično navlako, sedaj imamo tako knjigo v naši materinščini, knjigo, ki je vsebinsko stokrat boljša kot tuje sestave, ker je pisana preudarno, neprenapeto, zmerno in poljudno. Seveda je itak samo ob sebi umerno, da si vsak bolnik v resnejši bolezni poišče zdravniškega nasveta. Knjiga je obširna, pa ima vendar zelo zmerno ceno, velja namreč broširana 60 Din, vezana v celo platno 75 Din, poštnine pristo pošlje Jugoslovanska knjigarna knjigo onemu, ki pošlje denar naprej.

»Zakleti grad«. Romantična igra v petih dejanjih. Spisal dr. Alojzij Remec. Založila Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani 1926. Cena 22 Din. — Ta igra je list iz davnih dni našega naroda, ko je z znamenji na nebu črna smrt skozi slovenske dežele, ko so v plamenih grmad umirale žrtev praznovanja, ko je zbežano ljudstvo iskalo rešitve iz krutih krivice in iz borbe med luteranstvom in katoličanstvom. Romantična snov iz burnega 16. stoletja daje igri tajinstven okvir, iz katerega stopajo osebe, kakor dasi oživele iz starih kronik in iz narodne pesni. Grad, razvratni, v bistvu pa nesrečni gospod Ludovik de Vacano, možu nad vse zvesta grofica Katarina, ljubka spletnica Marjetica, racionalistični grajski pisar — vas, zagonetni večni žid, skopuški krmar, romarji, tovarniki in tlačani: to sta oba svetova v igri, vsak s svojo zgodbo in svojimi ljudmi. Iz daljnega sveta pa je pripeljala bela cesta domov spokornika Leonharda de Vacano in v popotnega šolarja iz Padove, očeta in sina, ki ne vesta drug za drugega. Dočim zadene Leonharda smrtonosna krogla, ki mu jo je poslala v srce prevelika uslužnost njegovega lastnega sluga, se reši šolar z Marjetico edini iz vseh grozot, ki uničijo propadajoči plemiški rod in njih grad. Bujna pestrost Valvazorjevih zgodb in trpka preprostost narodne pesmi, dajeta igri poseben čar. Veselje in žalost, temna tragika in staroveški humor se mejnata s senco in lučjo v igri. Borbe in trpljenje, smrt in zmaga osebnosti v igri ustvarijo občutje, ki aste preteklost v brezčasnost in v boljši, jasnejši svet ljubezni in pravice. »Zakleti grad« bo kot knjiga našel številne bralce. A tudi kot oderosko delo si osvoji pot na naše odre. Izraziti značaj in romantična zgodba bodo zanimali igralce in gledalce do zadnjega. Vse pesmi v igri je uglasbil Zorko Prelovec, povsem v skladu z značajem igre. Te skladbe so izšle obenem z igro in jim je uspeh zagotovljen, kjerkoli se bo »Zakleti grad« vprizoril.

Ljubljansko gledališče

Drama.

Začetek ob 8 zvečer.

Petek, 21. maja: Zaprt.
Sobota, 22. maja: JOHN GABRIEL BORKMANN. — Red C.
Nedelja, 23. maja: PEGICA MOJEGA SRCA. Ljudska predstava po znanih cenah. Zadnjič v sezoni. — Izven.

Opera.

Začetek ob pol 8 zvečer.

Petek, 21. maja: Zaprt.
Sobota, 22. maja: VECNI MORNAR. — Red A.
Nedelja, 23. maja ob 15. uri pop.: GORENJSKI SLAVČEK. Izven. Ljudska predstava po znanih cenah.

»Gorenjski slavček« 38. tič na našem odru. — Opozarjamo na nedeljsko popoldansko predstavo, ko se bo Forsterjeva opera »Gorenjski slavček«. To je 98. vprizoritev te izredno priljubljene izvrstne opere. Pripomnimo, da je izmed vseh nastopajočih g. Zupan edini, ki je pri vseh vprizoritvah pel svojo vlogo. Vse druge vloge so imele spreminjeno zasedbo. Predstava je namenjena v prvi vrsti mladini za binkoštno nedeljo. Cene znižane, vstopnice pri dnevni blagajni v operi.

Mariborsko gledališče

Petek 21. maja, ob 20. uri: »Tosca«. — Ab. C. — Navadne operne cene. — Gostovanje Mitrovičevih in Vučkovič.
Sobota, 22. maja, ob 20. uri: »Tosca«. — Ab. A. — Navadne operne cene. — Gostovanje Mitrovičevih in Primožič.
Nedelja, 23. maja, ob 20. uri: »Grofica Marica«. Ponedeljek, 24. maja, ob 20. uri: »Veseli kmet«. — Kuponi.

Štirje zagrebški gosti v mariborski »Tosci«. Mariborčanom se obeta velik gledališki dogodek. V operi »Tosca« gostujejo na binkoštni petek Mitrovičevi in Vučkovič, v soboto pa Mitrovičevi in Primožič, člani Nar. gledališča v Zagrebu. Opozarjamo, da gostujeta oba odlična baritonista in priznana izvrstna predstavljalca Scarpie, gg. Vučkovič in Primožič samo enkrat. — Priporočamo nabavo vstopnic v predprijadi, ker bo za ta dva operna večera te sezone brez dvoma veliki naval na blagajno. Gledališka uprava je namenoma nastavila navadne operne cene, da omogoči najširšim slojem obisk te izredno zanimive predstave.

Dopisi

In Smarjete na Dolenskem. V petek, dne 14. maja t. l. je po 14. letni mučni bolezni previden s. je zakramenti za vedno zatisnil oči gospod Franc Jerele, posestnik v Osečju in cerkveni ključar podružne cerkve vinverške (Vinvérh), župnije smarješke na Dol. Ranjki je bil zelo priden in pošten kmetovalec in v obče priljubljen daleč na okoli. Bil je vedno pripravljen svojemu bližnjemu pomagati z denarjem in nasveti. Posebno se je trudil in delal na to, da bi bil daleč na okrog sloveč »Vinvérh« svoje v vojni odvzete zvonove zopet nabavil. Uspešno mu je to delo le deloma, tako da je bil en zvon l. 1924. v zvonarni v Ljubljani vili in odpravljen na določeno mesto. Za zadnji, tretji zvon se je pokojnik namenil pozneje nabirati, žalibog ga je v tem delu prehitela neizprosna smrt. Blagi pokojnik počiva v miru!

Višnja gora. Višnjevski Orli in Orlice priredijo na binkoštni ponedeljek ob 3. pop. v društvenem domu pri Fari igro »Roza Jelodvorska«. Igra je zelo priljubljena in so jo zadnji čas z uspehom igrali mlogi podeželski odri. Naj nihče ne zamudi prilike, da si jo ogleda. Krasne viteške kostume posodi iz prijaznosti dramsko gledališče. Vabimo tudi okoličane.

Ljubno v Sav. dolini. Dne 12. t. m. smo imeli svetoleno procesijo k sv. Frančišku. Udeležba je bila obilna. Bila je impozantna manifestacija. Nič ni uspelo nekaterim kritikom cerkvenih naredb, da bi ljudi odvrgli od procesije. Tako je prav! Pravi katoliki morajo tudi javno pokazati svoje prepričanje. — 19. t. m. smo izročili materi zemlji čez 80 let starega Plaznika, nekdanjega župniškega cerkvnika. Naj v miru počiva. — Tukajšnji lesni delavci se pritožujejo, ker jim delodajalec zasluček zmanjšuje. Draginja se pa nič ne manjša. Delavci, le v organizaciji je moč, združite se v J. S. Z.!

Sport

VIENNA CRICKET F. C. (DUNAJ): ILIRIJA 25. 24. T. M.

MORAVSKA SLAVIJA (BRNO): ILIRIJA 26. T. M.

Vienna Cricket and Football Club, najboljši amaterski nogometno moštvo Avstrije, absolvirajo na binkoštno nedeljo in ponedeljek, oba dni ob 16. uri, dve tekmi z našim prvakom Ilirijo. Nogometna sezona v Ljubljani, ki je letos izredno zanimiva in pestra, se z nastopom tega izvrstnega moštva še dalje stopnjuje. Kriketerji, kakor se klub na Dunaju kratko imenuje, so enakovredni prvorazrednim profesionalnim klubom na Dunaju, v Ljubljani so dolžni nastopiti s kompletnim I. moštvom. Igrajo tehnično visokostojne, tipični dunajski kombinacijski nogomet, ki ga je v Ljubljani pred tedni dovršeno predvedel Amateur-SV. Dunajski reprezentančni amaterski team tvorijo večinoma igrači Kriketerjev.

Dva dni kasneje gostuje v Ljubljani po daljšem predledku zopet enkrat češko moštvo in sicer prvorazredna Moravska Slavija iz Brna.

JUGOSLAVIJA (BELGRAD): PRIMORJE 5: 1. Belgrajska Jugoslavija je večraj v ekshibicijski igri zmagala s 5: 1.

BOLNI BOROTRA.

V interni tekmi kluba Stade Français sta se kosala Lacoste in Borotra. Zmagal je zelo učinkovito Lacoste, 6: 0 in 6: 1. Rekli so Borotru, naj začne resno trenirati; njegov način boja je znan, hiter in silovit. Ko se je preveč zaletel, je padel po tleh, si je zvil členek, in zdravnik mu je dejal, da mora nekaj časa počivati. Pariški poročevalec Norgauer ga je obiskal. »Torej do avgusta ne boste igrali več?« — »Ni treba pretiravati,« je odgovoril Bask, »a pošteno sem jo skupil.« — »Ali boste igrali proti Ameriki v tekmi koncem tega meseca?« — »Težko. Trenirati ne smem, zaradi noge, brez treninga pa ne maram nastopiti. Upam pa, da bom 2. junija lahko igral v mednarodnih prvenstvenih bojih v Saint Cloud.« — »S katero damo boste skupaj igrali?« — »Z Lenglenovo, če si ne bo premislila.« — »In s katerim gospodom?« — »Z Lacosteom, mojim večnim nasprotnikom.« — »Kaj je bil vzrok vašega zadnjega poraza proti Lacosteju?« — On je vsak dan boljši in ga že lahko imenujemo evropskega Tildena. Jaz sem pa preveč v trgovini zaposlen in ne morem resno trenirati. Igranje tenisa in boj za življenje ne gresta nič kaj prav skupaj. In če bi hotel proti Lacosteju uspeti, bi moral prav vestno trenirati. Sedaj bom šel malo naokoli in bom ob morju nogo kopal. Tako, upam, bom kmalu dober.«

RAZMAH ŠAHA V SLOVENIJI.

Velike šahovske prireditve v Rogški Slatini. Sodelujeta velemejster dr. Milan Vidmar in mojster Vuković.

Ze obisk svetovnega mojstra dr. Emanuela Laskerja je pokazal, da je Ljubljana odnosno Slovenija šahovsko središče naše države. Dr. Lasker je našel v naši »nepoznanici« Ljubljani tak odpor, kakršnega ni pričakoval. Semeriniški turnir je pri nas zanimanje za šahovsko igro silno povečal. Iz vseh krajev Slovenije so pričela prihajati poročila o ustanovitvah novih šahovskih društev. Tako se je v Šoštanju zbralo 16 igralcev k turnirju, ki ga menda še igrajo. V Kranju se bo v kratkem ustanovil šahovski klub. V Ribnici ko kmalu pričelo delovati malo šahovsko društvo. V Litiji je šahovski klub že par let. V Kostanjevici je stalna šahovska družba ki resno goji šahovsko igro. V Celju je močen šahovski klub, po številu članstva menda drugi v Sloveniji. V Mariboru deluje šahovski klub, ki ga smatrajo med najuglednejše klube naše države. V Ljubljani obstoje trenutno trije šahovski klubi, od katerih je seveda najvažnejši Ljubljanski šahovski klub, katerega predsednik je zaslužni šahovski starosta Henrik Pfeifer. Da pri nas šah stalno napreduje je razvidno iz tega, da so stopile v ospredje zadnje čase tako zvane medmestne tekme, katerih se uspešno udeležujeta Celje in Maribor, zmagovalci pa Ljubljana, ki je gotovo najmočnejše šahovsko mesto v naši državi.

Na binkoštni praznike se vrše v Rogški Slatini velike šahovske prireditve. V nedeljo 23. t. m. se odigrata dve veleznimivi medmestni tekmi. Za II. kolo prvenstvenih tekem jugosl. šahovskega saveza se igra match Maribor—Varaždin na 8 deskah, istočasno pa za III. kolo (semifinalno) tekma Ljubljana—Zagreb, ki je vsako leto najvažnejša prirediteljev saveza.

Na binkoštni ponedeljek pa se odigra pokrajinski math Slovenija—Hrvatska na 12 deskah. Na naši prvi deski igra velemejster dr. Milan Vidmar, za Hrvate pa Vladimir Vuković iz Zagreba. To so tako pomembne prireditve, da se mora zanje zanimati tudi naša javnost. Kajti brez dvoma je, da bo tudi pri nas postal šah važen činitelj kulturnega življenja. Treba je tudi pri nas po zgledu Rusije in Čehoslovaške razširiti šah med ljudstvo. Pri tej nameri mora naše šahiste podpirati vsa javnost, kajti šah je velikega vzgojnega pomena za ves narod.

Zdravilišče Rogška Slatina je dalo prvo inštitucijo. Pa bi tudi druga letoviška posnemala ta korak! In kar je glavno, vsa kulturna društva naj sprejmejo v svoj program tudi šah, kar bo velike koristi za vse, ki se bodo zato zavzeli.

J. S.:

Politični voditelji katoliških Poljakov.

Praga, maja 1926.

Politika ljudskih strank je kakor streha množice gotske cerkve, ki daje vsem sestavnim delom pravice in obenem temelji na njih. Ako so sestavni deli stavbe slabi in se rušijo, ne bo mogla tudi streha dolgo opravljati svoje službe. Zato mora politični voditelj le tedaj upati na sekularne uspehe, če se lahko opira v vseh panogah človeškega udejstvovanja na zanesljive, sposobne in poštenjavne moke. V tem oziru lahko mirno gleda v bodočnost posebno poljska krščanska demokratska stranka, ker ima v vseh najvažnejših panogah javnega življenja izredno sposobne delavce.

V sedanjem parlamentu je eden najvažnejših in najodločilnejših činiteljev dr. Józef Chacinski, vodja kršč. demokratske stranke. V evropskih parlamentih je malo tako skromnih, doslednih, poštenih in sposobnih, pa tudi tako otroško pobožnih politikov kakor je dr. Jos. Chacinski. Zavoljo teh lastnosti uživa veliki ugled pri vseh strankah, celo pri socialnih demokratih. Kadar se nasprotja med posameznimi strankami tako zaostre, da se ne more več nazaj, še manj pa naprej, tedaj naprosijo na tihem skromnega in ljubeznivega dr. Chacinskega za posredovanje, ki skoraj vedno uspešno reši svojo nalogo.

Rodil se je 1889. Kot dvajsetletnega visokošolca ga je l. 1909 vrgla varšavska ruska policija v ječo, ker je organiziral na krščanskem temelju poljsko delavstvo. Komaj je prišel iz ječe, se je zopet vrgel na delo. Čeravno je bil pod strogim policijskim nadzorom. Začel je tajno zbirati delavsko mladino in je ustanavljal majhne kršč. prosvetno-vzgojne delavske krožke, ki so imeli isti cilj kakor sedaj v Sloveniji. Kerkova mladina. Tako delovanje mu je prineslo za časa njegovih študij na varšavski trgovski visoki šoli celo vrsto policijskih kazni, a njegova energija se zavoljo tega ni dala zlomiti. Svoje znanje je izpopolnjeval na pravni fakulteti v Kijevu, kjer je tudi diplomiral iz pravnih ved. Poleg tega pa se je mnogo bavil s filozofijo zgodovine ter je marljivo študiral zlasti zgodovino severnih slovanskih narodov.

Na ta način se je temeljito pripravil na življenje. Vse svoje sile in znanja je posvetil zapuščenemu delavstvu. Nekaj časa je bil celo glavni tajnik strokovne zveze kršč. socialnega delavstva. Istočasno je urejeval »Haslo«, ki obravnava prosvetna in kulturno-politična vprašanja. Po vojni so ga delavci poslali za svojega poslanca v Sejm. Tu je vsled svojih zmognosti postal kmalu predsednik poslanskega kluba in voditelj kršč. demokratske stranke.

Ena izmed najzanimivejših osebnosti poljskega parlamenta je Wojtek Korfanty. Po prevratu je bil predsednik najmočnejšega parlamentarnega kluba. Ljudske narodne zveze, ki je štela takrat 130 poslancev (sedaj 100). Izdaja nekoliko listov ter je eden izmed najboljših poznavalcev mednarodnih odnosov v Evropi. Rodil se je l. 1873 v Gornji Sleziji. Do prevrata je skoraj vse svoje sile posvetil Poljakom v Gornji Sleziji. Njemu se je l. 1902 prvemu posrečilo izbojevati tu mandat za berlinski državni zbor in pruski deželni zbor. L. 1921, ko je imel plebiscit določiti v Sleziji med Češkoslovaško in Poljsko, je bil on predsednik poljske komisije. V zadnji dobi se je posvetil kršč. demokratski stranki predvsem finančnim in narodno gospodarskim problemom, kjer je izborni strokovnjak. Za večino predlogov v Sejmu je dal iniciativo Korfanty. V ustavotvorni in sedanjih skupščini je posegal v vse važnejše razprave.

Bolj pravni strokovnjak je Stanislaw Nowdvorski, bivši senatov predsednik kršč. demokratske stranke. Večkrat je že bil minister pravde.

Na znanstvenem polju se udejstvuje tudi Ludomir Černieski, ki je bil predsednik kršč. demokratske stranke, dokler se ni združila z njo kršč. soc. stranka. Sedaj je predsednik poslanskega kluba. Tudi v zunanjem svetu je znan ta kulturni in umetniški zgodovinar zavoljo knjige »Duh krščanske umetnosti«, ki je preložena v več jezikov. V stranki je on nekako živo ogledalo, ki kaže, kako so se v enakih ali sličnih okoliščinah v zgodovini razvile stvari in na podlagi točnega poznavanja duha preteklosti daje smernice za bodočnost. Pridno sodeluje v političnem, pa tudi v strokovnem tisku.

Med najboljših govornikov poljskega Sejma (parlament) lahko uvrstimo dr. Tadeja Dymowskega, ki je voditelj protijudovskih organizacij. Kot izvršen narodni gospodar je dobro uvidel, kake pijavke so za nevedno poljsko ljudstvo poljski Judje in zato jim je napovedal boj. Študiral je socialne znanosti v Frankfurtu, pravo v Zürichu, kjer je položil tudi doktorat, in Varšavi pa je napravil izpite na trgovski visoki šoli. Znanje in izkušnje svojih dvanajsetletnih visokošolskih študij je pokazal v pravem, trgovsko-industrijskem in finančnem odboru Sejma in pa v neštetihi člankih v dnevnem poljskem časopisu. Razen tega je dopisnik nekaterih največjih nemških in švicarskih političnih, narodno-gospodarskih in socialnih listov.

Samouk je predsednik kršč. zadrug Lud-

vik Gdyk, ki je znan kot ognjevit ljudski govornik. Do političnih razprav v Sejmu redko posega.

Program stranke je izdelal, sedaj komaj 33letni poslanec Vaclav Bitner, ki je dovršil pravo v Petrogradu. Peča se posebno z gospodarskimi stiki Poljske z baltiskimi državami.

Kot prosvetni delavec slovi poslanec, profesor Mihael Kwiatkowski, ki je ne samo priljubljen prosvetni organizator, temveč tudi sposoben časnikiar. Izdal je celo vrsto brošur.

Veliko srečo ima poljski narod, da se je osnovala kršč. demokratska stranka prej kakor so mogli svobodomiselnici zastrupiti javno mnenje in kmetske mase. Njen položaj je zato mnogo lažji kot čl. LS. Če bo šel razmah obeh teh strank v isti smeri naprej kakor do sedaj, potem lahko upamo, da ni več daleč čas, ko bo v dveh slovanskih državah vladal v javnem življenju krščanski duh pravičnosti in ljubezni. Zunanji nasprotniki se jima ni treba bati, če se tudi bodoči voditelji ne bodo opijanili uspehov in izgubili tistega praktično-krščanskega duha, ki veje iz ustanoviteljev.

Sednji žalostni dogodki v Poljski pa kažejo dovolj jasno, da je rešitev edino le v izvrševanju načel, ki jih zastopa kršč. demokratska stranka.

— 0 —

Volitve v egiptovsko zbornico.

17. maja so se pričele volitve v egiptovsko narodno skupščino. Izid teh volitev pričakujejo v Angliji z veliko napetostjo. Egipčani pa — izvzemši prav malenkostne angleške plačance — računajo na sigurno zmago domačinov. Izid volitev bo skoraj brez dvoma izpadel proti Angliji. Z ozirom na vsesplošno nezadovoljstvo proti angleškemu kuratorstvu in nezaupanje do sedanjega kabineta Civar paše, so se vse stranke za te volitve popolnoma zedinile tako, da pravzaprav samo ena stranka domačinov stopa k volivni žari. Zaslugo na tej združitvi ima stranka Caglut paše. To je najmočnejša egiptovska politična stranka pod vodstvom pametnega taktika Caglut paše, ki živi kljub svojemu prot angleškemu stališču tudi v Londonu globoko spoštovanje, v Egiptu ga pa naravnost obožujejo.

Po kompromisu, ki so ga stranke sklenile, se razdele mandati prihodnje zbornice po sledečem ključu: narodna stranka 12, svobodomiselnica 38 in druge 154 mest.

Angležem prijazna stranka je pod vplivom in s pomočjo Londona za volitve istotako razvila živahno agitacijo, pa je opravila najbrže sifilovo delo. V očigled enotni nasprotni

fronti bo izšla iz boja najbrže brez mandata.

Volivni boj je za domačine toliko lažji, ker ima kabinet Civar paše dolgo vrsto grehov na vesti. Zapravil je oazo Dšagbu, ki so jo Italijani pograbil z nenadno zasedbo. Angleži so za njegove vlade z vojaštvom zasedli polovico Sudana. Civar paša je odslovil veliko uradnikov vseh resorov. Po egiptovskem zakonu bi morali ti uradniki dobiti visoke odpravnine. Vlada jim odpravnine ni dala, pač pa jih je kasneje sprejela nazaj v službo. Toda nejevolje, ki jo je vzbudila s tem igračkanjem, ni mogla potlačiti.

Tako pač ne more biti nobenega dvoma o izidu volitev. Udeležba bo izredno obilna. Posledica volitev bo nova vlada vod vodstvom Caglut paše. Sedanji ministrski predsednik je že izjavil, da bo takoj po volitvah celotna vlada odstopila.

Dasi ima Anglija gospodarsko, finančno in vojaško Egiptet popolnoma v oblasti, ji bodo te volitve izredno neprijetne. Z napetostjo se pričakuje v Egiptu ali bo Anglija prenesla ta udarec mirno, ali pa bo nastopila proti novi skupščini in vladi z izjemnimi prisilnimi sredstvi.

— 0 —

Podpis italijansko-romunske posojilne pogodbe.

Bukarešt, 20. maja. (Izv.) Državni podtajnik v finančnem ministrstvu Man oile scu je odpotoval v Rim, da v imenu rumunske vlade podpiše italijansko posojilo Romuniji. Ob tej priliki bo prišel v Rim tudi rumunski poslanik v Londonu, ker ima posojilna pogodba tudi političen dostavek, o katerem pa doslej še ni nikakih pojasnil.

— 0 —

RAZPRAVA PROTI PONAREJEVALCEM FRANKOV.

Budimpešta, 20. maja. (Izv.) Pri današnji glavni razpravi proti ponarejevalcem, je govoril višji državni pravdnik dr. Sztrache, ki je poudarjal, da bi bilo popolnoma napačno mnenje, ako bi se taki zločini opravičevali s tem, da so ponarejevalce vodili patriotični nameni. Tudi ni v ogrskem kazenskem pravu nikakega določila, da bi se ne kaznovali zločini, ki so bili storjeni s političnim namenom. Kot glavnega krivca je označil princa Windischgrätzja in policijskega šefa Nadossyja. Za udeležbo vlade ali predsednika Bethlena ni nobenega dokaza. Državni pravdnik je opozarjal tudi na inozemstvo, ki pazno zasleduje potek teh razprav. Ogrska mora dokazati, da vlada v njej še pravičnost. Sodba nad ponarejevalce mora biti memento, da se s pustolovščinami in hasardnimi igrami ne more prirediti blagostanja.

Narava in ljudje

KAKO VISOKO SEGA NAŠE OZRAČJE.

O meji našega ozračja, kjer se šele končuje pravzaprav domena naše zemlje v vse-mirju, še ne vemo skoraj nič gotovega. Pač nam je mnogo znakov na razpolago, na podlagi katerih moremo kaj sklepati, a višine, ki jih dobimo potem teh sklepov, se med seboj tako razlikujejo, da postane vsa stvar še manj verjetna. Ako gre človek 4000 m visoko, že dobi tako zvano gorsko bolezen, višje kot 7000 metrov pa sploh ne more več priiti, ne da bi pri tem uporabljal posebnih aparatov za kisik. Da dobi človek gorsko bolezen ni toliko vzrok manjši zračni pritisk, kakor nekateri mislijo, temveč pomanjkanje kisika. Na zemeljski površini ga je približno 21 odstotkov, 20 km visoko samo še 18, 50 km 10 in 100 km visoko pa komaj še eno stotinko odstotka. Človek torej ne more direktno sam določiti meje našega ozračja, ker so mu višje zračne plasti sploh nedostopne. Opirati se moramo pri določevanju meje na druge znake. Ako vzamemo za mejo ono višino, do katere se ozračje sploh še vrti z zemljo vred okoli njene osi, tedaj bi bilo to 82 km visoko. Zvezdni utrinki in meteorji, ki padejo na našo zemljo, zažarijo 150 km visoko nad nami, kar ej znak, da so prispeli že v našo ozračje, ki jim stavi tak odpor, da vsled trenja postanejo žareči. Še kot najbolj sigurna je pa matematična določitev višinske meje. Teoretično se nahaja ta na mestu, kjer sta centrifugalna in centripetalna sila naše zemlje enaki. Ker vemo za vse tožadavne številčne podatke, je bilo to lahko izračunati in tako so prišli do bajne višine 42.000 km. To bi bila seveda teoretična meja, faktično pa ozračje že mnogo preje oz. nižje ponehava in je v tej višini že popolnoma neznatno. Tudi temperaturo, ki vlada na tej meji ne prestopa nič in dan, so doglali na podlagi fizikalnega dejstva, da se vsak plin razširi za eno 273inko, ako se njegova temperatura za 1 stopinjo Celzija poveča. Na ta način bi bila temperatura v vsemiru — 273 stopinj Celzija.

VALENJE AVSTRALSKIH KOKOŠI.

Ze mnogo avstralskih raziskovalcev ej opazilo na avstralskih pustinjah »serub« majhne nanešene gričke, o kakem živem bitju pa niso našli nikakega sledu. Dolgo časa jim je ostalo to nepojasnjeno. Šele francoski zoolog Richard Semon je raztolmačil te gričke popolnoma. Pri tvorbi teh je namreč udeležena neka avstralska kokoš Catheturas (Talegalla) lathami. Ta znosi na kup zemlje, najraje gozdne, potem sveže trave, listja, vej in odpadkov,

tako da doseže griček do 2 m višine. Vsa ta stvar začne polagoma gniti, pri tem pa se proizvaja precejšnja temperatura v notranjosti grička. Ta pojav so izkoristile avstralske kokoši, da izvale v njih svoja jajca, ne da bi bilo treba sedeti na njih. Ker traja proces gnitja jako počasi napravijo v ta namen gričke že avgusta meseca, v decembru pa si šele napravijo v notranjosti teh gričkov malo votlinico, kjer odlože svoja jajca. Grički pa služijo obenem tudi kot varnostna naprava, da jim kokoši sovražniki ne ugrabijo jajc oziroma pozneje mladega zaroda.

DELOVANJE ČLOVEŠKIH PLJUČ.

Človeška pljuča so radi skromno odmerjenega prostora, ki ga zavzemajo v prsnem košu, tako ustrojena, da zavzemajo pri čim manjši prostornini tem večje površino. Pljuča so namreč razdeljena v več krp ali loput, v katerih se razprezajo in razcepljajo zračne cevi ali bronhiji. Na konceh bronhijev pa se nahaja neizmerno število zračnih mehurčkov ali alveol. Površina vsake alveole meri okrog ene tretjine kvadratnega milimetra, torej bi znašala cela površina pljuč okoli 130 kvadratnih metrov pri moškem oziroma 100 pri ženski. Zato je pri toliki površini razumljivo tako močno delovanje pljuč. Pri navadnem dihanju vsrkamo vsakikrat 500 kubičnih centimetrov, to je pol litra zraka, pri najglobljem pa skoraj še enkrat toliko. Iz pljuč nikdar ne izdihamo vsega zraka, četudi še tako globoko dihamo, temveč vedno še nekaj notri ostane. Vsled tega lahko brez dihanja nekaj časa vzdržimo. Šele ob smrti izdihne človek ves zrak iz pljuč. Pri novorojenčkih je to zanimivo, da njegova pljuča plavajo na vodi, ako je v življenju že kaj dihal, sicer se pa potope. Zato je to pri obdukciji umorjenih novorojencev silne važnosti, ker ugotove na podlagi tega, ali je do-tičen otrok še živel ali še ne.

HITROST OBLAKOV.

Ko gledamo mnogokrat proti nebu in vidimo, kako se pode oblaki po nebesnem svodu, tedaj ugibamo, kakšna je njih hitrost ter jih nehote primerjamo brzolaku ali pa pticam. Ker je hitrost oblakov odvisna od vetrov in ti so pa zopet tem jačji in hitrejši, v čim večji višini so, zato je potrebno vedeti tudi, kako visoko se nahajajo posamezne vrste oblakov. Najnižje, to je 500 do 1000 m, se nahajajo megle, ki se dvignejo od tal. Deževni oblaki, težki sivi oblaki in kope se nahajajo v višini 1000 do 5000 m. Znae sovicec imamo v višini od 5000 do 6000 m.

Najvišje se pa nahajajo »mrenice«, ki sežejo 7000 do 13000 m visoko. Hitrost najnižjih oblakov znaša 8 metrov na sekundo, v višini 5000 m 10 m in v višini 10.000 m celo nad 30 m v sekundi. Ta hitrost velja za poletje, pozimi pa je hitrost oblakov mnogo večja, kar se vidi že iz tega, da imajo v višini 5000 m že 30 m hitrosti na sekundo, v višini 10.000 m pa celo 55 m na sekundo. Seveda je mrenaste oblake z ozirom na njih hitrost jako težko zasledovati, ker se neprestano izpreminjajo in razblinjajo. Pri tem pa je treba tudi upoštevati, da je hitrost tem večja, čim bolj se oblak zmanjšuje, oziroma obratno tem manjša čim bolj se zvečuje. Ako primerjamo z njimi hitrost vlakov, s povprečno brziho 18 m na sekundo, tedaj dosežejo hitrost teh brzolakov oblaki, ki se nahajajo 5000 m visoko, nad to višino pa jih že daleko prekašajo. Le naj-urnejše ptice bi se še mogle z njih hitrostjo primerjati.

Katoliški svet Kraljestvo božje.

Po vsem krščanskem svetu se vzbuja teženje po poglobitvi verskega življenja in po prenovitvi sveta v Kristusu; Kristus se tako rekoč oživlja in cerkev se prebuja v dušah vernikov.

Obenem z mislijo verske obnove se v vseh krščanskih cerkvah vzbuja želja in prizadevanje za zedinjenje vseh kristjanov proti razdiralnim silam nevere in brezbožnosti. Vzvišena misel cerkvenega zedinjenja je v globoki notranji zvezi z mislijo verske obnove, z idejo kraljestva božjega. To notranjo zvezo dveh vodilnih idej naše dobe nam lepo in nazorno predstavlja knjizica »Kraljestvo božje« (Ljubljana 1926), ki je izšla kot letno poročilo Apostolstva sv. Cirila in Metoda.

Na prvem mestu je poročilo o lanskem vzhodnem kongresu v Ljubljani. Ta kongres je bil tako važen dogodek za naš narod in tolike važnosti za vesoljno krščanstvo, da bi bil vreden še obširnejšega poljudnega poročila. S tem kongresom so se katol. Slovenci proslavili pred vsem katoliškim svetom in dokazali, da morejo tudi mali narodi s smotrenim delom igrati važno vlogo na mednarodnem verskem in kulturnem polju.

Slovenci imajo to zaslug, da se je med njimi razvila prva večja verska organizacija za vesoljno cerkveno edinstvo, namreč Slomškova »Bratovščina sv. Cirila in Metoda«, ki ima v prenovljeni obliki Apostolstva sv. Cirila in Metoda še zdaj mednarodno prvenstvo na tem polju. Nedosledno bi bilo, ako bi se na eni strani trudili za Slomškovo beatifikacijo, na drugi strani pa zanemarjali njegovo bratovščino. Zato opozarjamo na članek »A. M. Slomšek in vesoljna edinstvo«.

Članek »Čim bliže Kristusu, tem bliže cerkveni edinstvi« po pravi tvori jedro knjizice s poljudnim in globokim dokazovanjem, kako tesna je zveza med delom za versko obnovo in za vesoljno cerkveno edinstvo. Obenem se v tem članku predstavljajo vodilne misli verske obnove in mednarodnega katoliškega gibanja, ki sega že med protestante in pravoslavne. V tesni zvezi s tem člankom je članek o Vladi-miru Solovjevu, ki je pred štirideset leti tako globoko in moderno razvijal ideje verske obnove, da danes spada med naj-globlje in najmoderneje krščanske pisatelje. To posebe dokazujejo odlomki iz Solovjeva pod naslovom »Po božje« in Marijina pesem »Znamenje«. Solovjev je bil obenem najbistroumnejši zastopnik ideje cerkvenega zedinjenja; z zgledom in z bistroumnimi spisi je dokazal notranjo zvezo ideje verske obnove in vesoljnega edinstva. Ti članki so posebno važni za našo duhovščino in inteligenco, a tudi ljudstvo jih bo z užitkom čitalo.

Knjizica »Kraljestvo božje« je namenjena širšim slojem našega ljudstva. Zato v živahni obliki opisuje spodbudne zgled iz življenja ruskih katoličanov v spisih »Prisega in žrtev« in Nevaren človek«. Prav tako živahno je opisan kardinal Mercier; zanimive so ruske izjave o izredni krščanski ljubezni in svetosti katoliškega cerkvenega kneza. — Pregled delovanja »Za sveto edinstvo« in »Novice z Vzhoda« prinašajo mnogo zanimivega. — Vsebinsko pojasnjuje pet slik.

Drobna knjizica, pisana v živahnem in jedratnem poljudnem slogu, je po vsebini tako bogata in važna, da je ne bo smel prezreti niti duhovnik, niti inteligent; posebno pa je primerna, da se kar najbolj razširi med ljudstvom.

A.

Kupujte srečke za Orlovski stadion!

STARODAVNA SLIKA ODKRITA.

Zanimivo sliko so odkrili v mariborskem muzeju. Slika je iz XIV. stoletja in je visela nedavno še v cerkvi sv. Ignacija pri Sv. Lovrenca na Pohorju. Na sliki je napis iz cirilice, katerega so sedaj prečitali in ugotovili, da predstavlja slika srbskega despotu Štefana (1389—1427). Iz Srbije jo je morda v davnih časih prinesel kak splavar.

Gospodarstvo

Vojna odškodnina na obroke.

Ljubljana, 20. maja 1926.

Odkar so minuli lahki dobički povojne inflacijske dobe in pričelo resno delo za pridobivanje dobrin, se je začela spekulacija drugačne vrste. Računanje na nenadni dohodek v obliki dobitkov pri raznih loterijah, je postalo naravnost manj, katero pa seveda spekulanti izrabljajo.

Med vsemi spekulacijskimi papirji ne samo v borznem poslovanju stoji v prvi vrsti vojna odškodnina. Se vsem so v spominu velike kurzne difference tega papirja, ki so animirale široko publiko k spekulaciji. Poleg tega ima ta naložbeni papir še to prednost, da je bil obenem srečka, koje glavni dobiček je 1 milijon dinarjev.

Da bi spravili ta papir v široke mase, sta začeli dve zagrebški banki (Rein in drugi ter Mednarodna banka) prodajati ta papir na mesečne obroke. Dosedaj sta menda spravili v promet menda že za 20 do 30 milijonov dinarjev nom. tega papirja.

Te dni pa se je začela tudi v Ljubljani neka družba pečati s prodajo tega papirja na obroke. Čitali smo prespekte, ki vabijo publiko k nakupu tega papirja na obroke. Zdi se nam pa potrebno ugotoviti par dejstev.

Obveznica 2.5 odstot. rente za vojno škodo, kakor se ta papir oficijelno imenuje, ni čista srečka. To je kombiniran tip državne obveznice. To je stalno obrestovana državna obveznica (nosi 25 Din letno; nominalne je 1000 Din; obresti se izplačujejo vsako leto od te obveznice amortizirati v dobi 50 l. po kurzu 1. februarja; v obtoku je takih obveznic Obenem pa je določeno vsako leto zrebanje, ko se z dobitki amortizira gotovo število teh obveznic. Dejstvo je sicer, da se morajo vse te obveznice amortizirati v dobi 50 let po kurzu 1000 Din; nikakor pa ni res, da se mora iz zrebat vsaka srečka. Amortizirati se morajo vse; vsaka pa ne bo zadela!

Najvažnejša pa je cena te srečke. Dočim notira danes na ljubljanski borzi ta srečka 310—314 Din, na zagrebški 313.25—314, je prodaja dotična ljubljanska družba po 464 dinarjev (16 mesečnih obrokov po 29 Din)! S tem so gotovo krite obresti, riziko, stroški, ki so zvezi z to prodajo ter dosežen dosti velik dobiček.

Podobno je tudi kombinirana prodaja: 8 komadi vojne odškodnine, 1 komad srbske tobačne srčke in 1 komad srečke rdečega križa.

Nakup vojne odškodnine na obroke le ni tako ugoden kakor razvija prospekt.

—0—

Velesojem v Osijeku. Kakor nam pišejo iz Osijeka, se tudi letos vrši tam izlozba v zvezi z velesojem. Prireditelj se vrši od 11. do vključno 26. septembra letos. Za obisk sejma so zagotovljene vozne olajšave.

Konkurz. O imovini peka Karla Pelka in poslastice Marije Pelkove v Ogļenskojaku je razglašen konkurz. Rok: 22. maj, 23. junij in 6. julij.

Likvidacije. V likvidacijo sta prešli nastopni zadruzi: Kmetijska nabavna in prodajna zadruga za kočevsko ozemlje v Kočevju, r. z. z. o. z., ter Mlekarska zadruga v Sorici, r. z. z. o. z.

Carinski oddelek na Bledu. Finančno ministrstvo je odredilo na Bledu osnovevanje oddelka carinarnice Bohinjska Bistrica.

Avstrijskih bananih krogov. Dunajski listi poročajo, da je glavni ravnatelj Wiener Bankvereina G. Bernhard Popper-Artberg zaradi steroosti odstopil od mesta. Najbrže ga bodo izvolili za predsednika uprave. Bernhard Popper-Artberg je tudi v upravnih svetih delniških družb v Sloveniji kot zastopnik Bankvereina. Njegov naslednik bo ravnatelj Alfred Heinsheimer.

Puzija v nemški avtomobilski industriji. »Vossische Zeitung« poroča, da se bosta fuzionirali tvrdki Daimler in Benz v firmo Mercedes-Benz.

Pred znižanjem diskonta v Londonu. Strašak je prišel ravno v času, ko je »Bank of England« hotela znižati diskont. Kakor pa sedaj javljajo iz Londona, je v kratkem pričakovati znižanja diskonta.

Romunija dobi posojilo v Italiji. Iz Bukarešte poročajo, da je italijanska vlada dovolila Romuniji posojilo v znesku 200 milijonov lir, ki je plačljivo v 15 letih; obrestna mera je 8%. Posojilo bo Romunija porabila za stabilizacijo leja.

Produkcija petroleja v Romuniji. V prvih 8 mesecih t. l. je znašala produkcija petroleja 699 tisoč ton, kar pomeni napram istem času lanskega leta prirastek za 32%. Cene so trdne zaradi padanja leja.

Vojvodinska obrtniška razstava v Novem Sadu se vrši od 1. do 10. avgusta 1926. Razstavljeni izdelki se bodo ocenili in razstavljalci odlikovali z diplomami. Prijavnice se dobijo v pisarni Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani.

VI. Ljubljanski velesojem. Bodočnost naroda in bodočnost države ni samo v idejno zaokroženih dobrinah, ampak tudi v dobro in solidno urejenem gospodarstvu, ki edino garantira za trajno bitnost poedinca, naroda in države. Le koder je za trajno zgrajena industrija in smoteno ustvarjena obrt in trgovina, je upanje in je vera, da narod ne bo propadel, temveč da bo zmogel nezaposli konkurenci današnje dobe uspešno kljubovati in celo tekmovali. Iz teh vidikov se je rodila misel velesojemov in v tem pravcu ima velesojem usmerjeno svojo organizacijo: razpusti živahnijo medsebojno trgovino, ustvari zdravo tekmovalno poedinah produktov iz vseh dežel in pa poglobiti nacionalne in mednarodne trgovske odnose, ki naj omogočijo solidno trgovanje in razpečanje domačih in tujih izdelkov. Ljubljanski velesojem je s tem v mnogočem pripomogel k povzdigi državne moči in k ugledu iste in tudi v bodoče je njegova naloga dvigniti gospodarsko življenje do one višine, ki bi morala biti ideal vsakega državljanca, obrtnika, trgovca in industrialca. Zato naj nikdo, ki mu je na srečo narod in država, ne pozablja na eminentno važnost velesojem in naj v zadnjih dneh, ko je mogoče dobiti še ugodne razstavne prostore, prijavijo in razstavijo svoje izdelke, da s tem pokaže svetu svoj in narodov napredek. Ne zamujajte takih priložnosti.

lik in ne bojte se v svet; v vašo korist bo in bo v korist splošnega gospodarstva. Čas je torej šel! Razstavite in pokažite svojo neustrašenost. Prijave, ki naj vsebujejo, koliko kv. metrov razstavnega prostora bi potrebovali in kje približno bi si žele, pošljite nemudoma uradu Ljubljanskega velesojem.

Montanistični velesojem v Pragi. Kakor nam javlja ravnateljstvo Prških mednarodnih velesojemov, bo ob priliki letošnjega jesenskega velesojem (od 9. avgusta do 5. septembra) organiziran v Pragi prvi veliki »Montanistični velesojem«. Ta velesojem bo razdeljen v štiri skupine, ki bodo obsegale vse produkte in surovine, kakor tudi stroje in, omenjene panoge. Prva skupina bo obsegala produkte rudnikov (vzorec premoga, briketov, koksa, rud, anglomeratov, razstave iz raznih panog rudarskih obratov n. pr. socialne naprave rudnikov, plani delavskih kolonij, konsumov itd.). V drugi skupini bo razstavljeno: iskanje rud, kopanje rudnikov in rudniška oprava, eksplozivne snovi, rudniški transport (vleki in prevozna sredstva), rudniška ventilacija, izsuševanje rudnikov, fabrikacija briketov, uporaba elektrike itd. Tretja skupina: Koks in njegova uporaba, topilnice, moderni način kurjave v gospodinjstvu, trgovina s premogom. Četrta skupina: Razstava preizkuševalnih zavodov za varno izbrabo kurjave, izložbe laboratorij, literatura, fotografije itd. Ta montanistični velesojem bo prva prireditelj te vrste v srednji Evropi in že sedaj vzbuja veliko pozornost zainteresiranih krogov. Tukajšnje ineresente opozarjamo na važnost te specialne razstave.

Borza

Dne 20. maja 1926.

Denar.

Zagreb. Berlin 13.53—13.57 (13.535—13.575), Italija 217.78—218.08 (215.07—216.27), London 276.05—277.25 (276.08—277.28), Newyork 56.59—56.89 (56.582—56.882), Pariz 168.25—170.25 (161.67—163.67), Praga 167.95—168.95 (167.934—168.934), Dunaj 8.01—8.05 (8.0093—8.0493), Curib 10.9625—11.0025 (10.9625—11.0025).

Curib Belgrad 9.115 (9.1175), Budimpešta 72.25 (72.25), Berlin 123.05 (123.05), Italija 18.25 (19.55), London 23.145 (23.15), Newyork 516.875 (516.875), Pariz 15.25 (14.825), Praga 15.2125 (15.32), Bukarešta 1.90 (1.905), Sofija 2.7475, Amsterdam 208 (208.10), Bruselj 15.30 (14.85).

Dunaj Devize: Belgrad 12.45—49, Kodanj 185.65—186.05, London 34.10—30, Milan 27—27.10, Newyork 706.30—709.50 (žek 704.75—708.90), Pariz 20.93—21.03, Varšava 60.15—65, Valute: dolarji 710.50, francoski frank 20.88, lira 27, dinar 12.46, češkoslovaška krona 20.90.

Praga Devize: Lira 129.30, Zagreb 59.41, Pariz 99.30, London 164.10, Newyork 33.70.

Vrednostni papirji.

Ljubljana. 7% invest. posoj. 77—78.50, vojna odškodnina 310—314, zastavni listi 20—22, kom. zadolžnice 20—22, Celjska 193—194, zaklj. 194, Lj. kreditna 175 den., Merkanilna 100 den., Prastedion 865—872, Slavenska 50 den., Kred. zavod 165—175, Strojne 85 bl., Vevče 100 den., Stavbna 55—65, Šešir 102—105.

Zagreb. 7% invest. posoj. 76.50—77, agrari 42—44, vojna odškodnina 313.25—314, maj 316—316.50, junij 313—314, Hrv. esk. 103—103.50, Kred. 104—105, Hipobanka 57—58, Jugobanka 94—95, Prastedion 865—870, Ljublj. kreditna 175 den., Srpska 183 den., Eksploatacija 23 bl., Sečerana 300 bl., Nihag 30 bl., Gu mann 235—245, Slavex 139 d., Slavonija 32—33, Trbovlje 320—340, Vevče 100 d., Danica zaklj. 53.

Dunaj. Podon.-savska-jadran. 794.000, Zivno 738.000, Alpine 221.000, Greinitz 116.000, Kranjska industrijska 280.000, Trbovlje 408.000, Hrv. e. 122.000, Hipobanka 71.000, Gutmann 302.000, Mundus 1.155.000, Slavex 174.000, Slavonija 38.000.

Blago.

Ljubljana. Les: Brzojavni drogovji (smreka, jelka, bor) 7.50 m, prem. v sred. 16—18 cm, v vrhu 13 cm, ca 30%, 8.50 m, prem. v sred. 17—19 cm, v vrhu 14 cm, ca 70%, 8 m, na vrhu 12—13 cm, 10%, 9 m, na vrhu 12—13 cm, 15%, 10 m, na vrhu 12—14 cm, 10%, 11 m, na vrhu 13—15 cm, 40%, 12 m, na vrhu 13—15 cm, 10%, 13 m, na vrhu 14—16 cm, 5%, 14 m, na vrhu 14—16 cm, 5%, 15 m, na vrhu 14—16 cm, 5%, blago zdravo, ravno, obeljeno, primerno suho, glave ravne, fco vag. meja 300 den., hrastovi železniški pragovi, 12×14, 1.20 m, fco vag. meja 9.50 den., hrastovi železniški pragovi, 12×18, 1.50 m, fco vag. meja 15.50 den., smrekovi hlodi 25 cm prem. napr., media 35, fco Ljubljana 230 den., bukova drva, suha, 1 m dolž., fco Ljubljana 17 d. Zito in poljski pridelki: Pšenica bačka 76—77 kg, 2%, fco vag. Novi Sad 805 bl., koruza, suha, zdrava, fco vag. slov. p. okolica 134 bl., koruza inzulanka, fco vag. slov. p. 165 bl., koruza tinkantini, fco Osiček 215 bl., činkvanti baranjski, fco Osiček 212.50 bl., ajda, fco vag. slov. post. 260 bl., proso rumeno, fco vag. slov. post. 210 bl., rž, fco vag. slov. post. 210 bl., krompir beli, fco vag. slov. post. 60 bl. — Seno, slama: Seno polsladko, v balah, fco vag. slov. post. 60 bl.

Turistika

Slovensko planinsko društvo v Ljubljani naznanja, da otvori za Binkošne praznike Aljažev dom v Vratih in Čojzovo koč na Kokrškem sedlu. Obe postojanki sta preskrbljeni z jedjo in pijačo.

Villanova koč na Begunjski se otvori dne 22. t. m. in bo potem trajno oskrbovana. Dohodi so v dobren stanju in flora v prvem razvoju. Preskrbljeno je, da bo v koči dobra postrežba, red in snaga. — Članstvo radoviške podružnice SPD se opozarja, da se dobe izkaznice pri g. Slavku Vengarju, fotografu v Radovljici.

Hausenbichlerjeva koč na Mrzlici je zopet prenovljena in uporabna za prenočevanje. Poročilo o delovanju Sav. podruž. SPD v »Jutru« z dne 19. t. m. glede delovanja žalskega odseka ne odgovarja bichlerjeve koč na Mrzlici. Ob nedeljah in praznikih bo oskrbovana. Ključni od koč so: pri posest. Šloerju na Mrzlici; v trgovini Celinšek, Griže; pri I. Drakslerju, Hrastnik; v trgovini Fr. Piki, St. Pavel; v gostilni pri Sv. Katarini in v trgovini Viktor Pilih v Zalcu.

Nesreča pri streljanju z možnarjem.

V Poljčanah se je ponesrečil 16letni kmetijski fant Ferdinand Kodrič. Hotel je ustreliti z možnarjem, naboja ga je pa zadel v obe nogi. Težko poškodovanega so pripeljali z vlakom v Maribor v bolnico.

»Zpred sodišča«

VLOM PRI ZORMANU V SPODNJI ŠIŠKI.

Včeraj dopoldne se je završila pred senatom deželnega sodišča zanimiva obravnava in sicer proti predrzni vlomilski družbi, ki je v lomila meseca septembra lani v trgovino Ivana Zormanu v Spodnji Šiški. Vlomilci so navrtali železno blagajno in odnesli Zormanu 428 Din gotovine, en zlatnik za 20 frankov, vreden 210 Din, dva zlata poročna prstana in pa zlat prstan z modrim kamnom, vredni 400 Din, in pa nekaj menj vrednih stvari in skupni vrednosti blizu 5000 Din. Precej škode trpi Zorman tudi vsled navrtane blagajne. Policija je še isto jutro po vlovu uvedla obsežno preiskavo, ki bi bila pa ostala brezuspešna, da jim ni šel na roko srečen slučaj. Eden vlomilcev se je vjel sam. Bilo pa je to tako: dva detitva sta zapazila pod Tivoli — bilo je popoldne dva dni po vlovu — prvoobtožena Lovro Sitarje, samskega kontorista iz Ljubljane katerega sta dobro poznala. Ta je bil namreč že večkrat radi tatvine kaznovan, je imel že dosti opraviti s policijo in sodnijo in je sodeloval tudi pri znanem predrznem vlovu v stanovanje gostilničarke Lovšinove na vogalu Hilsnerjeve ulice in Gradiške. Detektiva sta ga zalotila, ko je kopal pod nekim kostanjem. Skrila sta se za drevo in ga opazovala. Sitar je napravil precejšnjo luknjo in potegnil iz nje vrečko. Ko je hotel Sitar vtakniti svoj zaklad pod sukno, sta stopila k njemu in ga vprašala, kaj ima. Sitar, ki je sicer jako zvit, prefrigan in skrajno predrzen, se je detektivov tako prestrašil, da bi bil kmalu omahnil in padel. Detektiva sta mu zaplenila vrečko z zakladom in sta ga peljala na policijo. Tam so se isti dan ugotovili, da je bil v vrečki srebrni denar in nekaj dragocenosti, kar je bilo ukradeni pri Zormanu v Šiški. Pri nadaljni preiskavi so ugotovili, da je sodeloval pri tem vlovu tudi ključavničarski pomočnik Ivan Škapin, katerega so udi aretirali in pa neki Italijan, tudi nevaren vlomilec in specialist za vrtanje železnih blagajen. Tržaški »boljši« fakin Verginello. S tem se je seznanil Sitar v zaporu, kjer sta se tudi dogovorila, da prinese Verginello iz Trsta potrebno vlomilno orodje, Sitar pa bo med tem napravil načrt za vlov v tako blagajno. Kako je prišel Sitar na idejo vlomiti pri Zormanu, ne pove. Res je, da so se sestali vsi trije 20. novembra lani za Koslerjevimi zidom pod Tivoli, odkoder so odšli na stanovanje Lovro Sitarja. Tam so napravili načrt za vlov, kakor so šli v mesto. Ob 11. uri po noči so si ogledali hišo Zormanovo in so se zmenili, da se sestanejo čez dobro uro pred justično palačo. Prišla pa sta samo Škapin in Verginello, ki sta nekaj časa čakala na Sitarja, nato pa sta odšla sama pod Tivoli, kjer sta izkopala vlomilno orodje, katero je prinesel Verginello iz Trsta in ki je bilo last neke tržaške svedrovske družbe. Pred pivovarno Union pa sta že dobila Sitarja, ki jih je peljal k Zormanu. Škapin je odprl vezna vrata z vitrom in nato so se lotili vrtanja blagajne. Verginello in Škapin sta navrtala blagajno, Sitar pa je malo pazil, prebrskaval miznice in predala in odstranjeval pepel, ki je bil med železnimi stenami blagajne. Ko so navrtali dosti veliko luknjo v blagajno so izvlekli iz nje usnjato torbico, v kateri je bila že zgoraj navedena vsebina. Dobili pa bi bili še večji plen, če bi bili navrtali še eno notranjo steno. Toda tega vlomilci niso vedeli. S planom so pobegnili nato pod Tivoli, kjer so si plen delili. Škapin je dobil 1800 Din, Sitar en bankovec za 1000 Din, nekaj kovačev, francoski frank in pa nekaj srebrnega drobiža, katerega je zakopal pod Tivolijem pod nekim kostanjem in ki ga je tudi izdal. Ostanek pa je dobil Verginello, ki je s svojim orodjem in plenom še isti večer pobegnil preko meje v Italijo in je srečno odnesel pete in denar. — Zanimivo je tudi to, da je šla ta vlomilska trojica drugi dan v Kranj, kjer so namenjavili navrtati blagajno tamošnje mestne hranilnice. Sestali so se in prenočevali v hotelu na Stari pošti, kjer so se seveda javili pod napacnim imenom. Do vloma pa ni prišlo, ker so se tički zbal nekega stražnika, ki jih je slučajno srečal in je enega od te nevarne ljubljanske vlomilske družbe dobro poznal. To znači, da so bili ti ljudje jako previdni in skrajno rutinirani vlomilci. Predsednik senata je po prebrani obtožnici nagovoril oba obtožena in ju pozval, da naj odkrito priznata, češ, da jim ne pomaga tajiti, in da so vsi znani, da jih vleče jetnišnica nase kot močan magnet mehko železo. In zgodilo se je, da je obtoženi Škapin pod pritiskom dokazilnega materiala vse točno priznal in povedal kako so delali, Sitar pa je ostal zakrknjen in je odločno tajil vsako soudeležbo, ter je ugovarjal, da ga Škapin tlačil v družbo iz same zlobe in zavisti — češ kar se ni hotel odzvati tovarištvu. Mož je bil naravnost predrzen, predbacival je tovarišo zlobo in je vstrajal pri tajenju do konca obravnave in tudi po sodbi, ter je prijavil tudi vsklik radi krivde in kazni. Njegov nastop je dokazal, da je fant res odločen, zvit, predrzen in vstrajen, zato pa bolj nevaren, kot vsi njegovi tovariši. Trdil je, da je bil isti večer pri svoji izvoljenki in da se kljub prigovarjanju Škapina in Verginella ni hotel udeležiti vloma. Toda usodno je bilo zanj pričevanje Škapinovo in pa zakopani srebrniki pa preluknjan 1000 dinarski bankovec, katerega je dobil kot plen in katerega je zamenjal v gostilni pri Čadu, in katerega je spoznal Zorman za svojega. Fotografijo tega usodnega preluknjane tisočdinarskega bankovca hrani tudi policija v svojem policijskem arhivu in ga je pokazal tudi predsednik pri obravnavi. Zaslišanih je bilo več prič, med temi tudi Sitarjeva izvoljenka, ki se je odločno zavzela za svojega fanta in je hotela podpreti njegovo alibi. Pri tem pa je zaslja v protislovja in je državni pravdnik predlagal, da naj se uvede proti njej kazenska preiskava radi krivega pričevanja, tako, da je vsa njena poštenostnost za Sitarja imela ravno nasprotno posledico, posebno še, ko so zaplenili Sitarjevo pismo z usodnim navodilom napisanim pod znanko. Natakarija pri Čadu Angela Rusova je potrdila, da Sitarja dobro pozna in da dobro ve, da ji je Sitar plačal ceho svoje družbe za zaznavovanjem in preluknjanjem tisočdinarskim bankovcem, katerega si je tudi g. Čad dobro ogledal in ve, da je imel bankovec urodne izdajalke štiri luknjice. Med obravnavo se je Sitar razljutil nad neko silno obremenilno pričo in je končno izjavil: »Gospodje, tale človek je tisti, ki nam je dal vse potrebne podatke za vlov in ki je dobil za to od Škapina 50 Din. — Ta njegova prenaplana izjava je bila za Sitarja samega usodna, ker je zrušil s to izjavo in s svojim sporočilom pod marko na pismo vse svoj tako skrbno pripravljen zagovor. Vrlo zanimiva je bila tudi izjava nekega kaznjence, ki je povedal, da je bil nekoč in sicer pri kopanju kaznjencev, priča razgovora med Sitarjem in Škapinom in je čul ostre besede Sitarjeve, ki je nahuilil tovariša Škapina, češ, da ga zato tlačil v »zoso«, ker je vse povedal. Usodno je bilo za Sitarja tudi pismo, ki ga je nival svojemu bratu in ga pozival, da naj pove, da je bil vsak dan doma, usodni večer pa je prišel že ob 11. uri po noči domov. Tako se je ves njegov zagovor, ki je bil dobro pripravljen in pri katerem je mož do

skrajnosti vstrajal, popolnoma razblinjen. Po kratkih govorih državnega pravdnika in pa zagovornika, ki je imel posebno težko stališče, je razglasil senat po razmeroma kratkem posvetovanju sodbo. Ivan Škapin je bil obsojen na tri leta, Lovro Sitar pa na štiri leta teške ječe. Škapin je svojo kazen mirno sprejel. Sitar pa je ostal pri svoji vlogi nedolžnega in poltačenega in je prijavil vsklik. Tako se je zaključila včerajšnja obravnava, katero so označili nekateri za »malo poroto«. Vsekakor pa je javnost za nekaj let varna pred te nevarno vlomilsko družbo.

Socialni vestnik

NASA KONZULARNA ZASTOPSTVA IN IZSELJENCI V FRANCILJ.

Pojav brezbriznosti naše vlade za izseljenec se kaže v nameščanju konzularnih zastopstev in v njihovem poslovanju. Za vsvo severno in srednjo Francijo, za Alzacijo in Lotringijo opravlja konzularne posle naše poslaništvo v Parizu. Kolikor je znano, obstoja poleg tega poslaništva v vsej Franciji en sam jugoslovanski konzulat in sicer v Marseillu. To je za enkrat premalo. Ako pa poslovanje teh uradov pogledamo, moramo reči, da je dvakrat premalo. Kar napišemo, smo pripravljeni podpreti z imeni in konkretnimi slučajmi. Vsi inozemski uradi, n. pr. francosko zunanje ministrstvo, nemško ali avstrijsko poslaništvo ali konzulati prekomorskih držav, s katerimi imajo naši ljudje dostikrat opravka, odgovarjajo na dopisane jim vloge v par dneh. Naše poslaništvo dostikrat cele tedne ne odgovori. Nečemo izreči nobene sodbe, da se to godi iz zanikarnosti. Mogoče je vzrok preobloženost. Konstatiramo samo dejstva.

Ta dejstva pa povzročajo našim izseljencem dostikrat skrb, težave in škodo. Nemalo kdaj ruši taka zapoznelost mirno razmerje med našimi izseljenci in francoskimi oblastmi. Treba marsikdaj potrdila, legalizacije itd. od našega poslaništva. Delavec piše, reklamira, pa od nikoder nič. Francoske oblasti pa nadlegujejo. Neprijetnosti, dostikrat tako velike, da mora delavec osebo v Pariz intervenirati. Premislimo težave, ki jih ima v neznanem, velikanskem mestu! In stroški: opustiti delo najmanj za 3 dni, dražja hrana, železnica. Izguba do 200 frankov, ki je za delavca občutna. Zgodilo se tudi, da se izgube dokumenti, ki so poslani poslaništvu kot priloga.

Zapisali smo, da nečemo obsojati, temveč konstatirati le dejstva, da se pomanjkljivosti odpravijo. Zato si razlagajmo kesno uradovanje našega poslaništva s preobloženostjo. Potem pa je nujno potrebno, da se razbremenijo. Razbremeniti tako, da se v glavnih mestih tistih departementov, kjer so zbrane velike naselbine naših izseljencev, osnujejo konzulati. Največ naših ljudi je zaposlenih v departementu Pas de Calais. Do Pariza imajo daleč. Z našim zastopstvom pa dosti opravka. Za nje bi bil neobhodno potreben konzulat v mestu Arras, kjer je francoska prefektura. Ne dosti manj delavcev živi v Alzaciji in Lotringiji. Tu bi bil nujno potreben drugi konzulat. Tako bi se delavcem-izseljencem omogočilo, da bi vsaj imeli bližje za osebne intervencije, ako bi se njihove vloge iz kateregakoli vzroka, recimo iz nerazumevanja jezika, ne reševale.

Da tudi to je treba poudariti: nerazumevanje jezika. Znan je slučaj, ko se je Slovencu na našem poslaništvu v Parizu reklo, naj govori francoski, ker slovenskega ne razumejo. Vsaj dotična uradna oseba ni razumela. Sicer pa se sliši tudi izgovor, zakaj na poslaništvo vlog točneje ne rešujejo: »Ne razumemo, kaj stranika hoče.« Vsaj med nižje uradništvo naj bi se pridelilo povsod tudi Slovence. Kajti med našimi izseljenci v Franciji je Slovencev veliko število.

Kakor konzularna oblast sedaj posluša, tako ne sme dalje več ostati. Kolikokrat se sliši razumljiv vzklik ogorčenja: »Sedaj se ne brigajo za nas, kadar pa bodo rabili vojakov, ne bodo zamudili najti nas pravočasno.« — Menda je bil pred meseci poslan v Pariz »izseljeniški komisar«. Gotovo radi izseljencev. In vendar: Kdo izmed izseljencev ga je do danes videl in kdo ve za njegovo ime? Od kakšne koristi je tak izseljeniški komisar? Ako je ta gospod vsaj približno tako plačan, kakor njegov tovariš v Ameriki, bi bil ta denar brez primere bolj v prid obrnjen, če bi ga porabili za vzdrževanje prepotrebne konzulata v bližini kakega delavskega revirja, kjer so zaposleni državljani kraljevine SHS v večjem številu.

Zdi se nam, da bi bilo prav, da bi se vsa javnost zavzela za izboljšanje sedanjih razmer. Zlasti še sedaj, ko se menda pripravlja izselitev večjega števila brezposelnih rudarjev v Francijo.

Lurška romanja v letu 1925.

»Journal dela Grotte« je prinesel uradno statistiko o lurških romanjih v l. 1925. Število romarjev je doseglo v tem letu 284.000 t. j. 80.000 več od prejšnjega leta. K temu uradnemu poročilu bi morali dodati, ako bi bilo mogoče, še veliko število zasebnih romarjev. Največ romarjev je dospelo iz Francije in Belgije, iz Italije 1235. Med romarji je bilo 5 kardinalov, 2 patriarha, 206 nadškofov in škofov. Število bolnikov je znašalo 11.365. Med ozdravelimi je konstatirala v to pooblaščen pisarna 4 čudežna ozdravljenja. Sv. maša se je darovala 53.509, sv. obhajil podobno 895.000. O. Lurdes. mesto Marijino, mesto oživljajoče vere!

Naše dijaštvo

Polevična vožnja. Ne pozabite, da velja cela karta, ki jo kupite pri odhodu, tudi za nazaj. Potrdilo o udeležbi zborovanja dobite v Ljubljani. Prenosišče bo preskrbljeno. Hrana bo stala vsakega udeleženca v Ljudski kuhinji vsakokrat po 3 Din. Prinesite s seboj stvari za »muzeje«, tudi poročila. Glejte, da pridete pravočasno pred akademijo. Če slučajno kdo ne bi čakal na kolodvoru, se oglasite po prihodu v Akad. demu, Miklošičeva cesta 5. Na svidenje!

Naznanila

Strokovna zadruga sidarskih mojstrov in studenčarjev v Ljubljani naznanja, da ima svojo zadrugo pisarno v Ljubljani na Mirju št. 3.

»Dome«, stavbena zadruga državnih namestencev in upokojencev, r. z. z. o. j. v Ljubljani vabi svoje člane na redni občni zbor, ki bo v nedeljo dne 30. maja 1926 ob 9.30 dopoldne v dvorani gostilne pri »Lozarju« na Sv. Jakoba trgu z dnevnim redom: 1. poročilo načelnika, 2. poročilo

nadzorstva, 3. absolutorij, 4. dopolnitev načelnika, 5. volitev nadzorstva, 6. slučajnosti. Po § 36 združinskih pravil sklepa občni zbor veljavno, če je navzoča najmanj desetina zadržnikov. V slučaju nesklepnosti se vrši čez pol ure na istem mestu in z istim dnevnim redom občni zbor, ki je sklepčen ob vsakem številu navzočih zadržnikov. — Načelnstvo.

Bled 2. Prostovoljno gasilno društvo na Rečici (Bled 2) ima dne 4. julija blagoslovitev in razvitje prapora, katero bo združeno z velkopotezno prireditvijo.

Polzvedovanja

Našla se je usnjata torbica z denarjem na Kette-Murnovi cesti. Polzve se Kette-Murnova cesta 20.

Našla se je manjša vsota denarja na Tržaški cesti. Kdor bi jo bil izgubil, naj vpraša v upravi našega lista.

Nekaj denarja se je našlo 31. marca na Viču. Kdor ga je izgubil, ga dobi v upravnistvu »Slovenec«.

Vremensko poročilo

Meteorološki zavod v Ljubljani, dne 20. maja 1926.

Višina barometra 308,8 m

Opazovanja	Barometer	Temperatura	Rel. vlažn.	Veter in brzina	Oblačnost	Vrsta padavin		V Ljubljani je
						ob opazovanju	v mm do 7h	
Ljubljana (dvorec)	7	762,0	7,4	91	NE 1			povprečni barometer višji ko včeraj za 1,4 mm.
	8	761,9	9,4	82	mirno		3,5	
	14	760,3	10,2	50	NE 1			
	21	761,5	12,1	74	SW 2			
Zagreb		761,1	13,0	75	SE 1			
Belgrad	8							
Sarajevo								
Skoplje		761,0	14,0	65	NW 1		2	
Dubrovnik								
Praga	7	762,5	10,0		NNW 2		3	

Barometer je reduciran na morsk gladino. — Visoki zračni tlak (barometer nad 765 mm) prinaša navadno lepo, nizki (pod 755 mm) pa padavinsko vreme. Barometer v mejah od 755 do 765 mm naznanja v glavnem spremenljivo vreme.

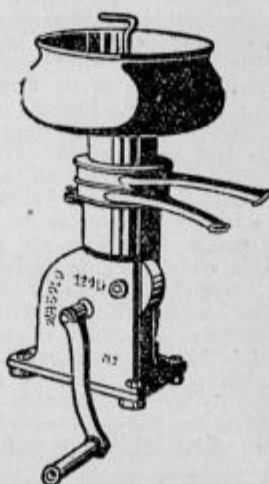
Diabolo-Separator A. B.

Stockholm, Švedska.

Glavno zastopstvo: **Ljudevit Klein**
Zagreb, Račkoga ulica 3.

Separatorji za 40—500 litrov s stojalom ali brez stojala, zajamčeno najostreje posnemanje. Stroji za maslo, kante za odpremo (transport) mleka, cedilniki in svinčene plombe in vse ostale potrebščine za mlekarstvo.

Iščejo se sposobni rajonski zastopniki.

ODVETNIŠKA ZBORNICA ZA SLOVENIJO naznanja pretresljivo vest, da je njen odlični član, gospod

Dr. KARL TRILLER

dolgo dobo njen odbornik in svetnik disciplinskega sodišča

nenadoma danes opoldne izdihnil svojo blago dušo. — Truplo blagopokojnika — ki mu ohrani vsa zbornica zaradi njegovih velikih vrlin in zaslug ter zaradi tovariške zvestobe najčastnejši spomin — se prepelje v soboto, dne 22. maja, ob pol 2 popoldne izpred hiše žalosti v Ljubljani, Nunska ulica, v škofjo Loko, kjer bo ob 4 istega popoldne izročeno na tamošnjem pokopališču materi zemlji.

Ljubljana, dne 20. maja 1926.

Nova križarska vojska otrok.

Francoški episkop Henry Bordeaux.

46

Prevedla K. H.

Švicarji, ki so vajeni duhovskih oblek in spoštujejo sutano šele od vijoličaste navzgor — ona župnikova zares nima nobene barve več in kako naj bi sprejeli uboga Arškega župnika? — Švicarji se smejejo brez spoštovanja, tudi oni debeli, okroglolični, ki poveša malomarno glavo pod snegom peres in drži helebarde v roki kot gorsko palico. Oblečeni so kot glumači in se imenito drže. Uljuden podčastnik pa jih odrine očtovsko in pravi:

»Gospod župnik, obrnite se do monsignora Majordoma in zaprosite za avdijenco.«

»Kako pa naj se obrnem do njega?«

»Predložite mu prošnjo; Ekscelenca vam bo odgovorila.«

Ekscelenca, majordom, tako lepi naslovi oplaše našega skromnega župnika. Ponižan se naravna nazaj do svoje osterije, kjer ga čakajo tovariši, ki so popili mlečno kavo in se še niso upali po mestu. Ko jih zagleda, postane pogumen in izrazi svoje prednosti:

Vsi štirje moramo pisati Njegovi ekscelenci.

»Kateri ekscelenci?«

»Majordomu. Prihajam naravnost iz cerkve svetega Petra in celo iz Vatikana. Naših otrok nisem našel: če bi bili tam, bi mi bili povedali. Toda takšen - le je moj bojni načrt. Prebrskati moramo vse mesto: jaz si pridržujem cerkve.«

Gospodar, ki požira njegove besede radi domačega narečja, se ne more premagati in mu seže v besedo:

»Potem ne boste prišli do konca. Veste li, koliko jih je? Natančno tristo šestdeset. Skozi vse leto lahko mašujete in vsak dan v drugi cerkvi.«

»Zadovoljen bom, če bom mogel samo maševati,«

zdihe g. župnik. »Andrej in Pernuška bosta spravevala po ulicah.«

»In jaz?« vpraša učitelj.

»Za vas bo antični Rim. Duhovnik-zgodovinar iz Lanslebourga mi je hvalil njegovo veličino.«

G. Mussillon je zadovoljen in misli na Cezarjevo smrt.

In naši štirje potniki se odpravijo takoj v boj in gospodarjeva uslužnost jim je dala na pot nekaj najasnih in splošnih navodil.

»Cerkve? To je cerkev!« zakliče naš župnik ob cestnem ovinku, kjer je odkril cerkev svete Marije v Trastevere.

S Pernuško vstopi in leti v zakristijo, kjer sreča starega župnika, ki se trudi, da bi ga razumel in se mu posreči le na pol in mu vendar očtovsko nežno dovolj da sme maševati, ne da bi zahteval od njega listin, samo ker ga je pogledal in pozna ljudi. Potem pa je ves okrepcan, pomlajen in vesel šel stikat po drugih cerkvah. Toda Pernuška mu ni več sledila.

To mesto s svojimi cestami, ki se stekajo v druge ulice in ne na polje, jo straši in ves čas pozvedovanja zjutraj in zvečer je odločena, da ne gre drugam kot k sveti Mariji v Trastevere, katere ne pozna niti po imenu in ne njenega čudežnega postanka: Ob rojstvu Odršenikovega je prišlo vreti iz zemlje olje na mestu, kjer je zdaj oltar. Komaj opazi mozaiko na pročelju, ki se tako blešče; Devico Marijo z detetom Jezusom in deset devic; osem jih drži v rokah prižgane bakle; dvema drugima sta že ugasnili; če to le nista morda plamena Lipeta in Anke! Med tem ko moli, gleda mozaiko v absidi, ki ji služijo za številčnico, ker zasleduje na njihovem zlatu počasni tek solnce. In šum vodometi, ki ji udarja na uho in ki je tako podoben njenemu enoličnemu in brezkončnemu trpljenju jo zaziblje v sen in večkrat jo v sanjah povode polagoma do gozda Marije Kristine, kjer odmeva v temnem šumu slap svetega Benedikta. Ko večerna senca doseže Devico in Krista na oboku,

zbere svoje molitve kot pastirica svoje ovčke in se vrne previdno, ne da bi kdaj menjala pot v gostilno pri Savojcu, kjer takoj vpraša ali so našli otroka. Služkinje jo poznajo in spoštujejo njeno manijo; nesrečna mati je, ki ji je gotovo umrl otrok. Ne razumejo, kaj ona pravi, vendar jo je treba tolažiti. In služkinje ji kriče:

»Bambino, mamma, bambino.«

Andrej je šel do reke pa se je vrnil, prepustivši učitelja njegovemu pogumu in prigodam. V gozdu se ničesar ne boji, toda v tem brezkončnem, vročem in rumenem mestu, je zares preveč hiš — preveč hiš in preveč ljudi. Težko je našel pot nazaj do svoje gostilne, ki je ves čas iskanja ne namerava več zapustiti. Da ni brez posla, prazni sam, ali pa z gospodarjem steklenice z dolgimi vratovi, širokimi trebuh, napolnjene z vinom »dei Castelli«, ki usta nekoliko zaleplja, ki pa zapuša prijeten okus. Kadar je dobre volje, mu gospodar ponudi celo steklenico vina iz frascati, ki pa tudi ni toliko vreden kot oni iz Montmeliana ali iz Saint-Jeana, ki sta tako poznana na Savojem.

Vozniki, ki ob Tiberi na svojih dvokolesnih vozovih, ki jih vlečejo veliki, beli voli z rogovi v obliki lire, prevažajo vino, zelenjavo, seno, žito in sadje iz rimske Kampanje, se radi ustavljajo za daljši čas pred osterijo, preden zapeljejo skozi vrata Settiana, ki so narejena v starem zidu, ki je nekdanje oklepale Trastevere. Andrej trka z njimi in jim ob priliki rad kaj pomaga pri delu. Enemu je popravil os pri vozu in tako se je raznesel glas o njem in tudi tu se ni odvalil, da stori uslugo, kjerkoli more, čeprav po rimskih cestah pogreša sence svojih gozdov. Zdaj ga čislajo, izrabljajo in občudujejo njegovo uslužnost, njegove jeklene mišice in njegovo ročnost. Ljudje istega rodelstva se razumejo že samo po znamenjih. Včasih mu zapojejo vozniški lepe italijanske pesmi in naš navdušeni Andrej jim zatuli svoje »Allobroges.«

Čenjenim čitateljem se priporočajo naslednje tvrdke:

IV. BRUNČIČ & Fr. Rebernik
Plesnarja in ličarja
Ljubljana, Kolnikova ul.

IV. BUZZOLINI
trgovina z delikatesami
LJUBLJANA
Lingarjeva ul. 1

Modna trgovina
J. Eger
Ljubljana, Ev. Soka c. 2

IVAN JAVORNIK
mesar
Ljubljana, Domobranska c. 7
Stojnice poleg Zmajskega mostu

Franc Hitti
zaloga vsakovrstnih
poljedelskih strojev
Ljubljana, Martincova cesta 2

Angeloslav Hrastnik
manufakturna trgovina
Ljubljana, Barlovska c. 8

Franc Jenko
tvarnica orgelj in harmoniev
Guncije 28 p. Št. Vid n. Ljubljano

„Jugometalija“ r. z. z. o. z.
Industrija pločevinastih izdelkov
Ljubljana
Kolodvorska ulica 18

Stanko Kešlin
brivski salon
Ljubljana
Kopitarjeva ulica št. 1, nasproti
Jugoslovanske tiskarne

TEOD. KORN
kleparsko in instalacijsko podjetje
Ljubljana
Poljanska cesta št. 8

Ivan Križnar
krovec
Ljubljana
Hrenova ulica št. 9

Jakob Kavčič
parna pekarna
Ljubljana, Gradišče 5
Podruž.: Prešernova 14

Franc Jager
tapetnik
Kolodvorska ulica 28

Deželna lekarna
pri „Mar. Pomagaj“
Mr. ph. M. Leustek
Ljubljana, Resljeva cesta 1

FRANC LEVEC
mesar govejega mesa
Ljubljana
tik Zmajškega mostu, blizu Jugoslovanske tiskarne

Martinc, Černe & Komp.
dr. z o. z., pleskarska in
črkoslik. tvrdka, LJUB
LJANA, Igriška ul. 6

Josip Musar
mesar, LJUBLJANA
Sv. Petra cesta 61
in Šolski dvored

Oražem & Jančar
pohištvena ličarja in
pleskarja
Ljubljana, Breg

JOSIP OLUP
trgovina manufakture in oblik
Ljubljana, Stari trg 2
(na vogalu)

K. Pečenko
trgovina vseh vrst usnja
in čevljarstvih potrebščin
Ljubljana, Sv. Petra cesta 13

PRISTOU & BRICelj
črkoslikarja, Ljubljana
Aleksandrova c. 1
Telef. 908 Ustan. 1903

Rudolf Radovan
tapetnik
Ljubljana, Krekov trg 7

Inserirajte v „Slovencu“!

Klobuke, perilo, kravate, dežnike, palice, dežne plašče, telovadne potrebščine itd. kupite najceneje pri „AMERIKANCU“, Ljubljana, Stari trg 10

Josip Satran
špecerijska trgovina
LJUBLJANA
Šolski drev. 4 (Semašite)

Oroslov Slapar
krojač
Nizke cene.
Ravnikarjeva ul. 18

Štefan Speletic
sobil slikar
Ljubljana, Rimska cesta 16

Pavel Sterle
AUTOTAKSI
Ljubljana, Poljanska cesta 3
Telefon 942

LEOPOLD SEGA
jermanar
Ljubljana, Poljanska c. 49

I. Vižintin
izvršuje vsakovrstna
zidarska dela
Ljubljana, Močnikova ul. 13

Peter Žitnik
splošno kleparstvo
LJUBLJANA
Poljanska cesta 31

„SLAVIJA“

jugoslovanska zavarovalna banka v Ljubljani

naznanja žalostno vest, da ji je dne 20. maja 1926 nenadoma umrl njen prvi predsednik, gospod

dr. Karel Triller.

Pokojnega se bo s spoštovanjem spominjala uprava zavoda in uradnišvo.

Ljubljana, 20. maja 1926.

Priporočamo »Mohorjeve knjižnice na Prevaljah: 4. zv. Križev pot. Roman. 5. zv.: Kuz Serebrjani, roman. 6. zv.: Zadržna na grmadi, povest. 7. zv.: Otoški postržek, povest. — Cene so v Mladiki.«

Damske obleke izgotovljene, v cenah od 80 do 400 Din, športna krila, bluže etamin, opal, cefir, surova svila ter otroške obleke, majhne in velike predpasnike in razno damsko perilo nudi najceneje trdka F. in I. Goričar, Ljubljana, Sv. Petra c. 29.

Cerkvenika-organista

Isčemo za srednje veliko župnijo na Dolenjskem. - Prošnje na upravo lista pod šifro: »Vesten 3464«.

Sobarico

ki je marljiva in redoljubna, sprejemem takoj. Pism. ponudbe z zahtevo plače na naslov: VERA TOMIČ, Petrinja, Hrvat.

Stenografinja

in STROJEPISKA, perfektna, vešča slov. in nem. jezika, po možnosti samostojna korespondentinja, se išče za vstop s 1. junijem. - Prošnje z referencami in zahtevkami na upravo lista pod šifro: »KTV« št. 3335.

MESARSKI POMOČNIK

se sprejme. Službo nastopi lahko takoj. - Naslov v upravi pod št. 3438.

Iščeta se:

NAJEMNIK mlina in žage, kateri se razume v pogon vod. turbine, razen tega tudi v poljsko gospodarstvo. - MONTER za montiranje ter izdelov. lesenih delov »Venečijanskih zidov«. - Ponudbe na kopališče Stubičke - Toplice pri Zagrebu. 3468

KROJE (šnite)

vsakovrstne, po poljubnih modelih izdeluje in razpošilja za dame, gospode in otroke Knafelj Alojzij, strokov. učitelj krojaštva, Ljubljana - Križevniška ulica št. 2/L. 3440

Traverze

(železne nosilke), 25 kom. profil 28 ali 30, po 6.00 m dolge, kupim takoj. - Oferta z navedbo cene franko Ljubljana je poslata na A. ČERNE, Linhartova ulica št. 9. 3463

Stanovanje

solčno, 4 sobe, poselska soba, balkon, kuhinja in predsoba ter pritlikline, se odda tekom 15 dni. - Ponudbe upravi lista pod: »Udobnost«. 3467

AKORDANT

za skladiščenje več tisoč m³ DRV se išče za takoj. - Ponudbe na upravo lista pod: »Akord«. 3468

POZOR!

Veletrgovci z vinom! Gostilničar in posestnik išče posojila 30.000 Din. Garancija: vknjižba na posestvo na prvem mestu in jansivo, da bo dobavljal vino u p n i k - vinotrižec toliko časa, dokler ni vrnjeno posojilo. - Ponudbe sprejema uprava lista pod šifro: Dobra garancija.

SPALNICO, skoraj novo, kompletno, elegantno, z marmorjem, zaradi selitve zelo ugod. prodam. - Naslov v upravi št. 3436.

6 stolov

s plišem tapetiranih, črno politiranih, malo rabljenih, je naprodaj za 700 Din. Naslov v upravi pod št. 3435.

SADJEVEČ

prvo vrst. iz šlahtnih jabolk prodaja A. Oset - Maribor.

Priporoča se železnina

A. SUŠNIK

Ljubljana, Zaloška cesta.

Pozor!

Volnene bluže, plet. jopiče, moške in žen. nogavice kupite, kakor tudi si lahko preskrbite podplatenje starih nogavic po najnižji ceni v stroj. pletarni V. GLUMAC, Maribor, Ulica 10. oktobra 4. »Na debelo in drobno.«

Vsakovrstno

zlatu kupuje

po najvišjih cenah črne, juvelir, Ljubljana Wolfova ulica št. 3

Ne shranjujte doma

svoje dragocene kožuho-vine, ker se vam ista lahko pokvari vsled mrčesa (molov). Nudi se vam pa prilika, da isto varno proti požaru, vlogu in mrčesom shranite čez poletje pri staroznani in solidni trdki

I. WANKE

SV. PETRA CESTA 19.

Velettrdke, ki so v stanu dobavljati velike množine

lesnega oglja

naj javijo svoje naslove na upravo »Slovenca« pod šifro: »VAGONSKE DOBAVE« št. 3408.

V soboto dne 22. maja 1926 se vrši ob 9. uri dopoldne pri okr. sodišču v Ljubljani, soba št. 15,

javna dražba

enonadstropne krasne VILE

z ograjenim vrtom in dvoriščem, garažo in pralnico. Stanovanja obstoje iz petih sob z vsemi modernimi pritliklinami, na podstrešju se nahajajo potrebne mansardne sobe za služinčad. - Stavba je jako solidno zidana in luksuriorno opremljena. Resnim kupcem se nudijo ugodni plačilni pogoji. - Informacije se dobe pri:

Ljubljanski Kreditni banki v Ljubljani.

Zahvala.

Povodom smrti našega iskreno ljubljenege očeta, starega očeta in svaka, gospoda

Beno pl. Puteanya

polkovnika v pok.

smo prejeli od vseh strani toliko izrazov iskrenega sočutja, da nam je nemogoče zahvaliti se vsakemu posebej. Izrekamo radi tega tem potom najtoplejšo zahvalo vsem, zlasti č. duhovščini, komandantu mesta g. generalu Živkoviču, častniškemu zboru, g. majorju Colariču kot predsedniku Zveze slov. vojakov iz svetovne vojne, muziki Dravske divizije, kakor vsem, ki so dragoga pokojnika spremlili na njegovi zadnji poti.

Ljubljana, 18. maja 1926.

ŽALUJOČI OSTALI

Berta dr. Trillerjeva kot soproga in Marija vd. Cvahte kot sestra naznanjata v neizmerni žalosti v lastnem in vseh ostalih sorodnikov imenu, prelužno vest, da je srčno ljubljeni sopro, ozir. brat, gospod

dr. Karel Triller

odvetnik, predsednik Ljubljanske kreditne banke itd.

v četrtek, dne 20. maja nenadoma preminul.

Pogreb nepozabnega pokojnika bo v soboto, 22. maja 1926 ob 1/2 pop., iz hiše žalosti Nunska ulica št. 21 do mestne meje, odkoder se prepelje z mrtvaškim avto-vozom na pokopališče v Škofjoklo, kjer se truplo blagopokojnega položi ob 4 popoldne v rodbinsko grobnico.

V Ljubljani, dne 20. maja 1926.

Namesto posebnega obvestila.

Borzni svet Ljubljanske borze za blago in vrednote javlja tužno vest o smrti velezaslužnega člana, gospoda

dr. Karla Trillerja

ki je preminul dne 20. maja 1926.

Ljubljanska borza, za katero si je pridobil blagopokojni nešteto zaslug, mu ohrani trajen in hvaležen spomin.

Ljubljana, dne 20. maja 1926.

Mesna občina Ljubljana naznanja, da je preminul gospod

dr. Karol Triller

ki je dolga leta kot občinski svetovalec in podžupan posvečal svoje izredne zmožnosti blagru naše občine, zlasti pa ji stal v najtežjih časih ob strani kot odličen pravnik in finančnik.

Klanjamo se manom prezaslužnega svojega podžupana in vabimo vse someščanstvo, da mu izkaže poslednjo čast!

V Ljubljani, dne 20. majnika 1926.

Ford
THE UNIVERSAL CAR

KARAVANA

OD 21. DO 23. MAJA

V LJUBLJANI

II

AMERICAN MOTORS LTD
DUNAJSKA CESTA 9 II. DVOR

Javljamo tužno vest, da je danes nenadoma preminul naš predsednik in dolgoletni upravni svetnik, gospod

Dr. KAREL TRILLER

odvetnik, predsednik Združenih papirnic Vevče, Goričane in Medvode d. d. v Ljubljani, predsednik Jugoslovanske zavarovalne banke Slavije d. d. v Ljubljani, podpredsednik Hrvatsko-slavonske zemaljske hipotekarne banke v Zagrebu, član upravnega odbora Narodne banke kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev v Beogradu, član predsedništva Zveze industrijcev v Ljubljani itd. itd.

Nepozabnemu, velezaslužnemu predsedniku, ki je procvitu in razmahu našega zavoda posvetil neumorno in požrtvovalno svoje sile in si pridobil zanj trajnih, nevenljivih zaslug, ohrani naš zavod vedno časten in neizbrisen spomin.

V Ljubljani, dne 20. maja 1926.

Upravni svet, nadzorstvo in ravnanje
Ljubljanske kreditne banke v Ljubljani.

Združene papirnice Vevče, Goričane in Medvode d. d. v Ljubljani javljajo pretresljivo vest, da je predsednik njihovega upravnega sveta gospod

Dr. KAREL TRILLER

odvetnik, predsednik Ljubljanske kreditne banke, član Upravnega odbora Narodne Banke Kraljevine SHS, član predsedništva Zveze industrijalcev itd. danes nenadoma preminul.

Naša tvrdka je izgubila v mnogo prerano preminulem svojega ustanovitelja, ki je ustvaril temelj njenemu obstoju in ki mu je bila stalna srčna skrb njeno prospevanje.

Nepozabnega blagopokojnika bomo pogrešali vselej in vedno.

V Ljubljani, dne 20. maja 1926.